

ଶବ୍ଦବିଜ୍ଞାନ

ការថែរកចាយទួទេ
ថ្វីទិន្នន័យ ខេត្ត កណ្តាល ឆ្នាំ ២០០២
អគ្គបទដើម : ភាសាអង់គេស

សម្រេចបានការណ៍នៅក្នុងការបង្កើតរបស់ខ្លួន និង
សម្រេចបានការណ៍នៅក្នុងការបង្កើតរបស់ខ្លួន និង

ស្ថាបនវត្ថុសិទ្ធិថតសុខប្រជែរភកម្មបា ការរកតសំគាល់របស់អភិបាលខាងការ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାଟାନ୍ତିଜ୍ଞିତାତ୍ମକାନ୍ତରିକତାବିଦୀ

អគ្គលេខាជាតិការ មានកិត្តិយសដាក់ជូនមហាសន្យិតាត នូវរបាយការណ៍
របស់លោក ប៊ីតីវ លីយ៉ាវប្រកតី * តាំងការពិនេសរបស់លោកឡើលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស
ប្រចាំកម្ពុជា ស្របតាមសេចក្តីសំរចចិត្តរបស់មហាសន្យិតាតលេខ A/56/169

* បន្ទាប់ពីសម្រេចក្នុងជាបច្ចុប្បន្ននៃរាយការណ៍ នៅក្នុងខេត្តកណ្តាល ឆ្នាំ ២០០១ រាយការណ៍នេះមានបញ្ហាបន្ថែមពីមានពិសោធន៍យោងដែលបានបញ្ជាក់

ទាញយក

សេចក្តីសង្គមបានការប្រតិបត្តិ

សេចក្តីផ្តើម

I- បេសកកម្មលើកទី ៥ និងលើកទី ៦ របស់តាំងការពិសេសរបស់អគ្គលេខាជាតិការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចា

ប្រឡងកម្ពុជា

II- ការវិវត្ថន៍ជាថម្យន និងក្នុងលេខិបញ្ជាសិទ្ធិមនុស្ស

- ក. ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធផុត្តាការ
- ខ. ការសម្ងាប់ដោយហូងមនុស្ស
- គ. សាលាកាត់ក្នុងខ្លួនក្របម
- ឃ. អំពើបិះឱ្យរ និងការរំភិតបំភ័យ ក្នុងពេលបោះឆ្នោត
- ង. អ្នកសេដ្ឋកែវសិទ្ធិជ្រកការនៃជាតិថ្វីរក្នុំ មកពីប្រឡងវេវៈតណាម
- ឃ. សិទ្ធិទទួលការអប់រំ
- ស. លំនៅជាន និងដឹង

III- សេចក្តីសន្តិជាន និងអនុសាសន៍

សេចក្តីសង្គមខាងការប្រតិបត្តិ

ប្រធែសកម្មជាមានការវិភាគថ្មីនយោះព្រៃន ក្នុងរយៈពេលជាង ១០ ឆ្នាំកន្លែងទៅនេះ ដោយបានចាប់ផ្តើមស្ថាបនាស្ថាបនរដ្ឋ និងក្រុបខ័ណ្ឌថ្មាប់ឡើងវិញ ។ ការវិភាគថ្មីនយោះសេដ្ឋកិច្ច កំពុងកើនឡើង ដោយសារល្អរភាពកាលពីពេលថ្មីទេនេះ ។ ទោះដាក់នៅមានកម្រិតកំដោយ ទិន្ន័យមួយត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីឱ្យអនុការសិទ្ធិមានស្ថិស្ថាបនដែលបានបង្កើត រាជបំពេញត្រូវនាថ្មីរបស់ពួកគេបាន និងដើម្បីថាគារសិទ្ធិការអប់រំ និងការហើកហើន រួមទាំងកិច្ចការការពារដឹងដែរ ។ ទាំងនេះ គឺជាការវិវត្តន៍ដែលសំខាន់ៗ ដែលត្រូវឡើងឱ្យមានចិរភាព។

ក្រសួងយោចចំនួន ដែលទាំងអស់ទាក់ទងនឹងដំណើរយើតនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធផុធាតារ កំពុងទាំងក្នុងវិបត្តិ
ទាំងនេះ ។ ការដាក់កំហិតសុចិត្តលក្ខណៈមេធានី កំពុងទេប៉ាត់ការអភិវឌ្ឍន៍នៃប្រព័ន្ធផុធាតារ និងធ្វើឱ្យមួយកម្មាន
សញ្ញាប័ត្រថ្លាប់ដែលមានគុណសម្រាតិ បាត់បង់ឱ្យកាសអនុវត្ត ។ អវត្ថមានតំណាងខាយជូវថ្លាប់ ធ្វើឱ្យមានការប៉ះ
ពាល់មិនឈុំងារតុលាការខេត្តជាថ្មី ។ ក្រុមព្រោះប្រវិត្យវិភុំងចំណោមថ្លៅក្រោម ទាប់បុសហេតុ ដែលជាការបង្ហ
ឱ្យមានអំពើពុករលួយ ។ អ្នកដែលត្រូវបានតែងតាំង ស្ថាល់តាមរយៈនយោបាយ ត្រូវបានដាក់ឱ្យទទួលបន្ទុក
ស្ថាប័នសំខាន់ៗ ដើម្បីព្រើកការត្រួតព្រាតអំណាចនឹងពិបតេយ្តុលាតារ ។ ជាមួយត្រូវបាន សង្គមសុវិល ត្រូវបានឱ្យ
និយាយបន្ទិចបន្ទុច ក្នុងកិច្ចដំណើរការតាក់តែងថ្លាប់ ហើយប្រជាពលរដ្ឋ ជាតុកពុំយ មានខ្លះចំណោះដើងអំពីសិទ្ធិ
របស់ពួកគេ ។ ដាក់ស្ថាន នៅពេលវិល នគរបាល និងជនសុវិល យកការការតែទោសមកត្រាប់ក្នុងផែន្ទាន់ ។ មានការ
វាយប្រហារដោយបញ្ចុងមនុស្ស ប្រមាណ ៦៥ លើក ចាប់តាំងពីពាក់កណ្តាលឆ្នាំ ១៩៩៩ មក ជាមួយនឹងការកើន
ឡើងនៃអំពើឱ្យរបៀបនេះ ចាប់តាំងពីខែ ត្វូវឆ្នាំ២០០១ មក ។ លោកបានផ្តល់ជូនអាជ្ញាតរក្សាទិន្នន័យសិទ្ធិករណី
ទាំងនេះ និងបានដំរូចឱ្យមានការប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់បញ្ជីហេតុបែបនេះ និងដោះស្រាយមួលហេតុរបស់វា ។

ដោយមានការខុះខាត ក្នុងការដោះស្រាយការវំណាកច្បាប់ទេស៊ែត និងក្នុងការផ្តល់ឱ្យគណបក្សនយោបាយ នូវលទ្ធផាត់ប្រើប្រាស់ដោយសមិទ្ធិ ឬប្រព័ន្ធឌួរឃ្លាយពីមាន តំណាងពិសេសស្តូមស្នាតមនឹង ថែរការវិវត្តន៍បច្ចុប្បន្ន ដើម្បីរៀបចំឡើងវិញ គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការហោនេះ អង្គការនេះ ហាក់ដូចជាតានបំពេញត្តទិន្នន័យ ក្នុងការធានាថ្មានបច្ចេកទេសស្តូមជាទុក អំឡុងការហោនេះស្នាតផ្តល់ទៅ និងស្អែក ១០០២ បុន្ញេស អង្គការនេះ ចាំបាច់ត្រូវពារិយភាពជាលើកដែលជាបរបស់ខ្លួន ជាស្ថាប័នមួយគ្នាយុប្តិទិន្នន័យ មានតម្លាកាត និងករង់។

ការប្រព័ន្ធដោយត្រីមត្រូវនៃអង្គភាពនេះ គឺជាការសំខាន់ ប្រសិនបើប្រទេសកម្ពុជា ដៃនៃឱ្យមានការវិភាគប្រចាំ
ក្នុងការបង្កើតឡើងនូវកម្រិតបំពេញរិសយ ដែលចាំបាច់ សម្រាប់ឱ្យមានកិច្ចដឹងឈានការបង្ហាញផ្សាត់ត្រីមត្រូវ។ ដោយ
ការបង្ហាញផ្សាត់ទូទៅមួយ មានគោលឆេះថានឹងធ្វើក្នុងពេលវេលាប៉ុណ្ណោះ នៅថ្ងៃទី១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៣ ការវេកចម្លង
ជាប្រចើននៃស្ថាប័ននេះ ចាំបាច់ត្រូវធ្វើជាបន្ទាន់។

ចំណាំទីខេត្តកម្ពុជា ឆ្នាំ២០១៩ មក ដនជាតិភាគតិចចំនួនរាប់យោនាក់ ពីខ្លះរាបភាគកកណ្ឌាលវ្រៀតណាម បាន
មកដល់ប្រធែសកម្មជាបង្កើសុំសិទ្ធិផ្សេងការណ៍ ដីបុង រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាតានទទួលអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកទាំងនេះ ស្ថាក់
នៅ ។ បើនេនទេខំខេត្តកម្ពុជា និងខំខិត្តនាស្ថាប់នេះ ក្រោមការគោរបស់របស់វ្រៀតណាម រាជ្យារាយបានចាប់ដើមបញ្ហា
ក្រុមជាតិភ្នំពេញទៅនឹង ឯកត្រឡប់ទេវិញ ដោយធ្វើការពិនិត្យបន្ទីមបន្ទុច ប្រអត់ពិនិត្យទាល់ទៅសោះ លើការអនៃរាយ
របស់បុគ្គលិកសិទ្ធិផ្សេងការណ៍ ដីរុញដែលបានផ្តល់ឱ្យរាយដែលអ្នកសិទ្ធិផ្សេងការណ៍ ចាប់បូទតាំងពីពេលនោះមក ធ្វើឱ្យ
ស្ថានភាពអ្នកមកដល់ថ្មី ការនៃតែមិនទេរឿង ។ តំណាងពិសេស ជីវិតឱ្យរាជ្យារាយបានកម្ពុជា គោរពការពិនិត្យរបស់ខ្លួន
ស្របតាមអនុសញ្ញាស្ថាប់១៩៤៧ ទាក់ទិនបាន៖របស់ជនក្រោះសង្គម ជាតិសេសគោលការណ៍សំខាន់នៃការមិនរួចប្រាស់

នៅថ្ងៃទី៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០២ ការិយាល័យអង្គភាពប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកពិច្ចការងារប៊ាប់ នានប្រកាសយោប់ចរចាបាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា សិក្សាបានក្នុងប្រទាក់ប្រទួលក្នុងសម្រាប់ខ្លួនរក្សាម ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មគ្គិស្សនីសេចក្តីសម្រេចនេះមានភាពចំរុះត្រា ។ តំណាងពិសេសមានទស្សន៍ថា ប្រទេសកម្ពុជាគ្រវោកមធ្វាយស្រួលរកការពិត និងយុត្តិធម៌ ចំពោះជំពូកសោកទ្រង់កម្ពុជាប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ខ្លួន ។ ត្រូវឱ្យសោកស្រាយជប្រើសបច្ចុប្បន្នលើសាធារណក្តីមួយ តាំង្វែងដោយអង្គភាពប្រជាជាតិ ហាក់ដូចមិនធ្វើកើតមានគួរដារទីពេញចិត្តឡើយ ។

សេចក្តីផ្តើម

១- របាយការណ៍នេះ ត្រូវបានចែងក្រងនៅក្នុងខេមិថ្នុទា ឆ្នាំ២០០២ និងបានដាក់ជូនស្របតាមសេចក្តីសម្រេច ចិត្តរបស់មហាសន្លឹកតាតលេខ A/RES/56/169 និងដោយលទ្ធផលស្ថិស្ទុនេះកិច្ច ២ លើកចុងក្រោយរបស់តំណាងពិសេសមការអនុវត្តន៍ប្រពេសកម្ពុជា នៅក្នុងខេមិថ្នុទា និងមិថ្នុទា ឆ្នាំ ២០០២ ដែលពេញលាយជាបង្កើតនិងការរាជរដ្ឋបាល និងតំណាងអង្គភាពក្រោរដ្ឋាភិបាល អង្គនូវក្រសួងសាធារណៈ និងសហគមន៍ផ្តល់ជំនួយ ។

២- ដូចមានកំណត់នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់គណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្ស លេខ១៩៩៩៣/៦ ចំណាំ ១៩៩៩ ខែកុម្ភ: ឆ្នាំ១៩៩៩ ស្តីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា កិច្ចការរបស់តំណាងពិសេស មានដូចតទៅ: ក) រក្សាការទាក់ទងជាមួយដ្ឋានកិបាល និងប្រជាពលនៃកម្ពុជា ខ) ដឹកនាំ និងសម្របសម្រលវត្ថុមានសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅក្នុងប្រពេសកម្ពុជា និង គ) ជួយដ្ឋានកិបាលកម្ពុជា ក្នុងការលើកស្សាយនិងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ។

៣- លោក ហ៊ុន លី ប្រកតី តំណាងពិសេសរបស់អគ្គលេខាជាតិការ ទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា បានអនុវត្តន៍ប្រពេសកម្ពុជាដ្ឋូរការ ៦ លើកហើយ នៅក្នុងប្រពេសកម្ពុជា ចាប់ពាន់ពីការតែងតាំងរូបលោកនៅក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០០០ ។ លោកបានរាយការណ៍ជូនគណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្ស (E/CN.4/2001/103 និង E/CN.4/2002/118) និងជូនមហាសន្លឹកបាត (A/56/209) ។

៤- របាយការណ៍នេះ ធ្វើឡើងដោយផ្តើកលើរបាយការណ៍លើកមុនរបស់លោក ។ ដើម្បីធ្វើសវាងការនិយាយប្រើប្រាស់មួយច្បាស់ទៅតាមដែលអាចធ្វើឡើងបាន ពេលដែលបានកត់សំគាល់យើងឱ្យចាត់បន្ទាត់ បញ្ជាញប្រើប្រាស់ក្នុងរបាយការណ៍របស់លោក និងក្នុងរបាយការណ៍របស់តំណាងពិសេសមនុទេ នៅបន្ទាត់កំពើឡើង ដែលធ្វើឱ្យមានការលើចាប់នៅក្នុងសង្គមកម្ពុជា ។

I- បេសកកម្មលើកទី ៥ និងទី ៦ របស់តំណាងពិសេសរបស់អគ្គលេខាជាតិការ ទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា

បេសកកម្មលើកទី ៥ (ពីថ្ងៃទី ៥ ដល់ទី ១១ ខែមិថ្នុទា ឆ្នាំ ២០០២)

៥- សេចក្តីត្រូវការជាបន្ទាន់នៅក្នុងការកំណត់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងអំពើហើយ និងការបំភិតបំភួយ ទាក់ទិនទេ និងការទោះឆ្នាតក្រុមប្រឹក្សាយំ/សង្គាត់ ថ្ងៃទី៣ ខែកុម្ភ: ឆ្នាំ២០០២ គឺជាការផ្តាត់ការយកចិត្តទូកដាក់នៃទស្សន៍: នេះ ។ ការផ្តល់នៅការជាមួយព្រះមហាក្សត្រ ព្រះមន្ត្រីនគ្មានក្រោមសីហនុ ការផ្តល់ប្រជុំជាមួយនកឧត្តម

៨- អំពើហិរញ្ញាណក់ទងនឹងការបោះឆ្នោត ជូនពុការបោះឆ្នោតគ្រូមបីក្សាយុំ/សង្កាត់ថ្វីនា ខេក្តុះ បានយកដើរធម្ពនស្សែអស់ ១៩ នាក់ ។ លើកលែងនៃកុមាររោយ ២ ឆ្នាំម្ខាក់ និងអ្នកសង្គតការណើបោះឆ្នោតម្ខាក់ ចាំងអស់ស្ថុលំពើជាសកម្មដននគណបក្សហូសិនបិច បគណបក្សសមរដ្ឋី ។ យាតកម្ពុជាំនួន ១៧ បានកើតមានមួនថ្វី

ເຫັນວ່າ ຕໍ່ມະນີເສັດ ບານເຈນກຽງຮາຍກາຣັດື່ນ ຕ ດູກ່ຽນຍະກາລ ເຊັ່ນກາຣເຫັນວ່າ ຜ້າກາຣຕິທິຕຸກໍານີ້
ບຕ້າອໍານັ່ນເຮັດວຽກໃໝ່ເຄີຍກົດເພື່ອມານເກົາກໍາໄດ້ບໍລິຫານກາສນເຍົາຫາຍ ແລ້ວການຕິກາກູ່
ແລ້ວຜົນໄໝຮາຍກາຣັດື່ນ ຜ້າມູຍຮັກກີບຕາລ ມັນກາຮັບປະຕິ ມັນຫຼູກ ອີ່ນຕໍ່ມະນີເສັດມີຜູ້ລົດ
ຜົນຍ ເຊັ່ນບັນຫຼາຍເຫັນວ່າກາຣປະຕິບຕື້ນມີເຫັນວ່າ ອີ່ນກາຣຂະໜົວເຖິງກົດເພື່ອມານເກົາກໍາໄດ້ບໍລິຫານ
ບຕ້າອໍານັ່ນເຮັດວຽກໃໝ່ເຄີຍກົດເພື່ອມານເກົາກໍາໄດ້ບໍລິຫານກາສນເຍົາຫາຍ ແລ້ວການຕິກາກູ່

៥- ពំណោងពិសេស មានកម្មុជ់ចំពោះការធ្វើមាតុភូមិនឹវត្ថិនៃដោយបង្កែរការងារប្រទេសនៃពិភាក្សា ដែលមកសុំសិទ្ធិជ្រកការងារ ហើយលោកបានចេញផែកតីវិធីនៃការណើជាសាធារណៈមួយនេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ក្នុងពេលបំពេញ និងគ្រប់គ្រង់ដោយ អំពីរនានាដែលរដ្ឋាភិបាល ឱ្យបញ្ជូបការបណ្តុះបណ្តាល និងគោរពការពិច្ចរបស់ខ្លួន ស្របតាមអនុសញ្ញាបំពេញទៅទេ ស្ថិតិថាមដែនកេរសខ្លួន រួមទាំងគោលការណើនៃមិនធនប្បញ្ញប្រាន់ត្រឡប់ទៅវិញ។

បេសកកម្មលើកទី ៦ (ពីថ្ងៃទី ៣ ដល់ទី ៩០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៤)

១០- ការអនុវត្តសម្រួលការអប់រំ និងការគិនឡើងទៅបញ្ជាដាក់ទីលំនៅដោយបង្កើនប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងទីតាំង និងការរឿបអូសយកដីនៅត្រួតប៉ុទិន្នន័យទាំងអស់ គឺជាការធ្វើតារាយកចិត្តទុកដាក់ទៅបសកកម្មជាផ្លូវការ លើកទី ៦ របស់លោក ។ តាំងការនិងពិសេស ក៏ពានឡើករវាយតែម្បែលឱ្យការរឿបកម្រិតនៃការប្រជាធិបតេយ្យ ដែលជាបញ្ចប់ម្បែលមួយ បញ្ចប់នូវយុទ្ធភាពនៃខ្សោយទៅពីរូបភាពរារាំង និងជាថីមហេតុវិធីរបស់ប្រទេសកម្ពុជា រួមទាំងអំពើកិច្ចការងារបានផ្តល់

១១០- តំណាងពិសេស បានចូលរាល់ព្រះមហាក្សត្រ ព្រះបាទសម្រួលព្រះនរោត្តម សិហនុ បានជួបប្រជុំដា
មួយនៃមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ នារី សុខុម វណ្ណេលីអាជីវការក្រសួងមហាផ្ទៃ ត្រូវ សុខា សហរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ
ឡើង បាន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ តុល ឡៅវា៖ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដឹង នគរបនីយកម្ម និងសំណង់ អូម
ឈុនលីម។ លោកបានជួបជាមួយអភិបាលរាជធានីភ្នំពេញ ជាសុទ្ធភាព ទីប្រឹក្សាសាយករដ្ឋមន្ត្រី និង យុទ្ធសាស្ត្រ
ប្រជាធិបតេយ្យ និងលោក ហង្គ់វារ៉ែន អគ្គព្រះរាជអាណាព្យាសាលាអម្ចាត់រណី។ លោកបានពិច្រាប់
យោបល់ជាមួយសមាជិកនៃសង្គមសុវត្ថិភាព សហគមនីប្រចេះដីនូយ អនុការសហប្រជាតិ និងអគ្គិភ័ព ព្រម
ទាំងជាមួយតំណាងគណបក្សនយោបាយដែលដោរ និងបានអនុញ្ញាតថានឹងស្រួលការងារ ដើម្បីធ្វើឱ្យលោក
យល់បានរាយក្រឹងកម្មពាក់ពីនិងការទោះឆ្នោត និងជាមុះជិតិ ។

១២- នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ ក្រោមគ្របានរស់នៅក្នុងសហគមន៍អនាគិបតេយ្យ បានកំណើនដើម្បីនៃទីក្រុងភ្នំពេញ ជ្រើរបង្កើតឱ្យបានរបស់ពួកគេ ដោយសារក្រឹងផែះ និងត្រូវបានគ្រប់គ្រងឡើងដើម្បី ដោយពុំមានការ

ពិភ្រោចេយបាលំ ។ តាំងការពិសេស បានអារ៉ែងទ្វាខ្សោះមិនលសបាតមន៍ ដែលបានវិវេទោះនៅក្នុងថ្មីទាំងនេះ នៅអន្ត់រាង និងបានពិភាក្សាបាមួយអាជ្ញាធរក្តុង និងអាជ្ញាធរឡាតាំងកណ្តាល អំពីលក្ខណៈលំបាត ជាពិសេសរបស់ត្រូវបាន ទាំងឡាយ ដែលរស់នៅក្នុងនេះ ។ ឈាមការបានអារ៉ែងទ្វាខ្សោះមិនលសបាតមន៍នៅរបស់ អ្នកសំណង់អនាគិបតេយ្យ នៅតំបន់ទ្វូន្ទាសាក់ និងច្រេះមួនវិរុញ្ញ នាថីក្រោងក្នុងពេញដៃដែរ ។

១៣- តាំងការពិសេស នានអារ៉ែត្រឡប់ទៅមេដ្ឋានរៀនសាកល្បងមួយ នៅក្នុងខេត្តកំពង់ចាម ដែលមានផ្លូវអាបារូបករណីខ្សែសិរីស្សី និងដែលនិស្សិតត្រូវបង្រៀនខ្សែដែលបានបង្កើត ប្រាមទាំងបានជួបជាមួយមាតាបិតាសិស្ស និងត្រូវបង្រៀន។ លោកបានពិនិត្យដៃដែល អំពីការចូលរៀនរបស់កុមារី អ្នកក្រ ដឺជាតិភាគតិច ជនពិការ និងក្រុមមនុស្សអភពចំឡើត ដោយលាយលើពីមានដែលប្រមូលបានតាំងពីរបាយការណ៍ លើកមុនរបស់លោក និងការពិភាក្សាថានម៉ាប់ធ្វើឱងជាមួយរដ្ឋាភិបាល ។ លោកបានធ្វើទស្សន៍: កិច្ចសាការរៀនសម្រាប់គ្រឹះបិទ្ទិក និងកម្មវិធីអប់រំក្រោប្រព័ន្ធមួយ សម្រាប់គ្រឹះក្រោសាការប្រមាណ ៣០០០ នាក់ នៅក្នុងទីក្រោមភ្នំពេញ។ លោកត្រូវបានប្រាប់ខ្សែដែលការត្រូវបង់ផ្ទះ ដែលមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើ ដែលត្រូវបង់ផ្ទះដោយលោកត្រូវ និងនាយកសាធារណៈ ភាពហ្មត្រូវផ្តល់ចុះថ្លែងការ និងការបង់ប្រាក់ នៅក្នុងទីក្រោមភ្នំពេញ។ មិនអាមេរោគបានបង់ប្រាក់ នៅក្នុងទីក្រោមភ្នំពេញ។ មិនអាមេរោគបានបង់ប្រាក់ នៅក្នុងទីក្រោមភ្នំពេញ។ មិនអាមេរោគបានបង់ប្រាក់ នៅក្នុងទីក្រោមភ្នំពេញ។

១៤- តំណាងពិសេស បានពិនិត្យដើរការវេទការកំណត់ប្រព័ន្ធតុលាការ និងការអារបស់អាជ្ញាធរប្រហែមទៅ
និងគុណភាព ក្នុងការសំខួលមកការនៃគុណភាពនូវជំនួយចេញលក្ខណៈត្រូវក្នុងការសម្រាប់ ដែលបានកែតមានឡើងនៅ
ក្នុងពេលវេលាដោយត្រូវក្រុមប្រឹក្សាយំ/សង្កាត់ ។ ជាជំនួយកម្មួយនៃបរិបទនេះ តំណាងពិសេសបានទៅធ្វើឱ្យស្ថិស្ថិតិចិត្ត
កំពង់ចាម ដែលនៅទីនោះ លោកបានជួយបង្ហាញអ្នកដីកន្លែងយោង និងអាជ្ញាធរមួលដាន ប្រធាន និងប្រែរដារ
អាជ្ញាធរគុណភាពនៅទីនោះ និងតំណាងអង្គការរោចនាកិច្ចល ។ លោកបានពិភាក្សាអំពីការយុទ្ធម៌នៅក្នុងការ កែវ
វាន់ទូទ សកម្មដីនាងសិទ្ធិរបស់គណបក្សបុន្ណែនសុទិនបុច និងបានធ្វើដីណើរទៅយុទ្ធម៌នៅក្នុងការ ស្ថិស្ថិតិចិត្ត
ដែលនៅទីនោះ លោកបានជួយបង្ហាញត្រូវសែន លោក ទួន ផលិត និងក្នុង សូជាត សកម្មដីនៃយោងបាយ ដែល
ត្រូវបានសម្រាប់ ។ លោកបានជួយបង្ហាញ ហើម បុន្ទលិ ដែលជាសកម្មដី និងជាអ្នករងគ្រោះនៃការបុន្ទប់ដើម្បី
ការលើពីថ្វិក ខេមិនា ឆ្នាំ២០០២ ។ ជាមួយទៅ កិច្ចិតិត្រូវដើរការ និងការបុន្ទប់ដើម្បីបង្កើត
ទៅកាន់គុណភាព ជាមួយទៅនៅទីនោះខ្សោយ ។ តំណាងពិសេស បានយកចិត្តទុកដាក់អំពីការដែលថា ប្រទេសកម្មជាថិត
ដល់ពេលវេលាបែងចែកការបង្ហាញត្រូវទៅឆ្នាំ២០០៣ ដែលទាំងដែលអារក្រក និងលទ្ធភាពនៃអំពីបើងក្រ និងការបំភិត
បំភិយ អាចនឹងមានកម្រិតខ្សោយជាមួយនេះ ។ លោកបានជួយបង្ហាញពាក់ព័ន្ធ បង្ហាញឱ្យចិត្តរាយសំចា ប្រព័ន្ធប្រហែមទៅ

និងតុលាការ មានលទ្ធភាពនឹងធ្វើការដោយពុំមានការយោគយល់ ដើម្បីគ្រប់គ្រងស្ថាល់ជន ដែលទទួលខុសត្រូវ និង សំខាន់ជនទេការនៅតុលាការ ។

១៤- អាជ្ញាធរព្រវ័បនជីរញ្ជូណីជានាថា កងយោធុណិតលខមេរោះភ្នឹមិនសហការពេញលេញ ដាមួយអាជ្ញាធរប្រព័ន្ធបច្ចុប្បាយ ជាពិសេស ថែរករណីទាហរនជាប់សង្ឃឹមអំពីបទប្រហ្ណិទណ្ឌ ។ តាំងការពិសេស ត្រូវបាននិគ្ឝេះនៅពេល លោកស្សីពន្លេខេត្តកំពង់ចាម ។ គុណភាពខេត្តប្រយោជន៍ខ្ពស់ជាបន្ទុ ភ្នុងការចេញបញ្ជាក់ និងដំឡើងការបំផុនទាហរន ។ លោកកត់សំគាល់ថា លោក ថ្វីមាល ហំម៉ាវិរ អតិថិជនពិសេស ត្រូវបាននាយករដ្ឋមន្ត្រីផ្តល់ជូនការជានាថោក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ អំពីការសិក្សាអង់គ្លេសបន្ទាន់ថែរការយំខ្នោន ការធ្វើទារុណាកម្ម និងការបាត់ខ្លួនយោង ទូលាយ នៅពេល ជាកសិករម្យាក់នៅក្នុងខេត្តកំពង់ចាម ។ នៅថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០០ ដឹកនាំខ្លួនមួយច្បាប់ ត្រូវបានចេញថែរការរងកងវរសេនតូចការកំរើនដំបំទេ នៅក្នុងស្រុកព្យោងយុំ ។ រហូតដល់ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០២ ដឹកនាំនេះនៅថ្ងៃទី១៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៣ ។

១៦- តាំណាងពិសេស បានចេញរាយការណ៍សាធារណៈមួយច្បាប់ នៅក្នុងពេលទេស្សន៍កិច្ចរបស់លោក ស្តីពីការចែងព្រៀរគ្មាននៅតាមដឹងផ្លូវ រាយការណ៍នេះបានឱ្យដើរជាទា មានការវាយប្រហារដោយហូងមនុស្សប្រមាណ ៦៥លើក នៅក្នុងរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ កន្លែងឡើងនេះ និងបានកែនឡើងលើសពី ៣ ដង នៃខ្លួនពីហេតុបែបនេះ ចាប់ពីខែធ្នូម៉ោម០១ រហូតដល់ចុងខែសកា ឆ្នាំ ២០០២ ប្រចាំបីខែឡើងរយៈពេល ៦ ខែមុន ។ ដោយស្មើយតបច្ចេកទេស រាយការណ៍នេះ តាំណាងពិសេសបានទទួលការធានាពីសំណាក់ងកអត្ថម ត្រាំ សុខ រដ្ឋលេខាជាក្រសួងមហាផ្ទៃថា រដ្ឋាភិបាលនឹងចាត់វិធានការ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ។ ក៏បីទេនេះ តាំណាងពិសេស បានសំមុនការប្រយាយបានមួយចំពោះសេចក្តីផ្តើមការណ៍ដោសាធារណៈជាបន្ទូបន្ទាប់ប្រាយមក របស់នាយករបាលច្បាប់អនុស៊ាប្រើប្រាស់ ដែលថា នាយករបាលមិនគឺត្រូវបានទទួលការស្តីបន្ទាសទេ ។ ដោយកុនិយាយពីការស្តីបន្ទាស តាំណាងពិសេសបានជំរុញឱ្យអាជ្ញាធមរប្រតិបត្តិម្នាប់ទាំងអស់ រួមទាំងនគរបាលដី ឱ្យទទួលស្ថាល់ការខុសត្រូវជាបុគ្គល និងជាតុរបស់ខ្លួនដើម្បីបញ្ចប់នូវអំពើបែបនេះ ។ រដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានលើកទីកិច្ចិតិឱ្យបង្កើតឡើងនូវគណៈកម្មការស្តីបន្ទាប់អនុស៊ាប្រើប្រាស់ ដើម្បីពិនិត្យពិច័ំយករាលម្នាប់ដោយហូងមនុស្ស រកឱ្យឱ្យពួកខ្លួនមួលហេតុ និងផ្តល់អនុសាសន៍ទៅប៉ោន្តោះ ។

II- ការវិវេតន៍សំខាន់ៗ និងកង្លេលំលើបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស

ក. ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធយិជ្ជមិ

១៧- ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌នៃប្រទេសកម្ពុជានៅខេរាយ និងទទួលនេងការគោរពសង្គត់យ៉ាងខ្លាំងពីខាងក្រោម រួមមាន អំពើពុករូប ការផ្សេតផ្សេងៗដើម្បីប្រពិបតេយ្យក្នុងការគោរពសង្គត់យ៉ាងខ្លាំងពីខាងក្រោម ។ ការិតខ្លះកែទ្រប្រចាំ ឬនិវត្តន៍

ទៅមុខយើត បូឌានជាប់គាំង ។ អ្នកដែលបានពេនការណីស្ថានទិន្នន័យ នៅក្នុងរាជរដ្ឋប្រចាំនាក់ តើជាបុគ្គល ដែលមានខ្សោយប្រឈម ជាការផ្តល់ខ្លួនឱ្យបានដៃខែឆ្នាំ ដែលមានអំណោម ជាក់ការត្រួតព្រាសីសេចក្តីផ្តល់ប្រចាំរបស់គណនាការ ។

១៨- ចាំបាច់ត្រូវមានការកែតម្រូវដើម្បី ដែលការកែតម្រូវនេះ នឹងផ្តល់ឱ្យមានប្រព័ន្ធផុលាការយុត្តិធម៌
ម្មយ ដែលឱ្យករណីត្រួតព្រាកដោយ ការពុំមានប្រព័ន្ធផុលាការ ដែលដើរការបានដោយត្រីមត្រូវ គឺជាការម្មយល់បាក
បំផុតចំពោះប្រទេសកម្ពុជា តួនាទីការដោះស្រាយបញ្ហានិទ្ទេភាពដើម្បីចូររបស់ប្រទេសនេះ ព្រមជាមួយនិមិត្តហេតុ
ដើម្បីធ្វើឡើង តាំងរាយពិសេស ឬនិងបានបំពេលចក្ខុវិថីដែលការណីជាប្រចិនសាររបស់រដ្ឋាភិបាល ដែល
ជាការកែតម្រូវប្រព័ន្ធម្មូតិធមិតិជាបញ្ហាអាធិការម្មយ បុំនុំ សុចិន្ទនេយោបាយ ដើម្បីប្រឆាំងការសន្យាការណ៍នេះ
គឺទៅជាសកម្មភាពជាកំស្បួន នៅជាបញ្ហាដើម្បីចូររបស់ប្រចិនប្រទេសដើម្បីនេះ ដែលការបិតកំ
កណ្តាលខេមិច្ចានា ដុំលេខ០០២ កិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាយោបល់ នៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ឬនិងរូបីរដ្ឋាភិបាល ដើម្បី
គឺជាសកម្មភាពជាកំស្បួន នៅជាបញ្ហាដើម្បីចូររបស់ប្រចិនប្រទេសដើម្បីនេះ ដែលការបិតកំ

១៩- មានការកើនឡើងនូវចំណួនដែនការ និងស្ថាប័ន ដើម្បីដោះស្រាយការកំពង់ប្រជែងខាងឆ្វាប់ និងតុលាការ ហើយលទ្ធផលនៃការអនុវត្ត ហាក់ដូចជាមានសមាមាត្រដូចយុទ្ធភាពការកើនឡើងនូវចំណួនដែនការ និងស្ថាប័នទាំងនេះ សម្រេចមិនសិស្សអាក់ស្អើតាមឱ្យ ហាក់ដូចជាហានចេញមកពីរដ្ឋាកិច្ច ។ ចុងកោវប្រើប្រាស់ពេក នាំឱ្យខ្លួចដល់ទីក្រុងរំងាល់ (ត្រាប្រើប្រាស់ នាំឱ្យអនុមទ្ទាច ត្រាតួចស្រែមោច នាំឱ្យសេន្យមនោះ) ។ នៅក្នុងពេលជាមួយត្រានេះ ហាក់ដូចជាមាននិភាគការមួយនេះទៅការដាក់ក្រសួងយុទ្ធភាព និងឱ្យទៅក្រោមជាបំផុះ ។

๒๐- យោងណាក់ដោយ តំណាងពិសេសស្ត្រាគមន៍ការវិវត្ថធនដោវិធានជាថ្មី កាលពីពេលចិះកន្លែងទៅនេះ របស់ខ្លួន មានការបង្ហាញពីការបង្ហាញពីភាពខ្សោយ ដើម្បីការតំបន់បន្ទូយអំពើពុករូបឃុំនៅក្នុងក្រសួង។ លោកឧបនស្ត្រាគមន៍ដឹងដោរ នូវការពិត ដែលលោករដ្ឋមន្ត្រីបានរក្សាការសន្យារបស់ខ្លួន ដោយមិនចេញសាររបស់បានឡើង។

២៩- ការស្ថាយរមកហើយអំពីការអនុម័តឆ្លាប់ស្តិទិលក្នុងកែងក្រែច្បាស់ ត្រូវដោយភាពការ ។ ឆ្លាប់នេះ ថា បាន ត្រូវដោក់បញ្ចូលវិធានការការតំបនយុទ្ធសាស សម្រាប់ប្រព្រឹត្តអំពីពុករល្អយដង ។ ឆ្លាប់នេះត្រូវចែងកិច្ចផ្លាស អំពិលក្នុណា៖ នៃសេវាកម្មយុត្តិធមិ និងបង្កើតប្រព័ន្ធយេះការតំបនប្រចាំឆ្នាំយដង ។ តំណាងពិសេស បានទទួលការ ជាភាទា ឆ្លាប់នេះនឹងត្រូវអនុម័តដោយគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ន្រៀបគិតខែតុលា ឆ្នាំ២០០២ នេះ ។

២២- ថ្វីក្រម ចំណាត់ថ្នូរមានប្រាក់បេវរិត្សវគ្គបំប្លាន់ដែងដែង ។ តាំងការងារធនធាន ដីរុញ្ញិភាគខាងជាស្តាំ ដៃស្អែន កំសរស់នៅក្នុងផ្ទាប់នូវបច្ចបាត់ ដែលអាមេរិកាបំផុះដែលអនាគត ។ ការបើក្រារ

២៤- ធីការដោយខ្សែក និងគ្រប់ត្រានៃសម្រាប់វិស័យយុត្តិធម៌ និងការបញ្ជាផលុយឱ្យទាន់ពេលវេលា គឺជាការសំខាន់ណាស់។ ប្រការនេះនឹងធានាលើការចំណាយខាងក្រោកខែត្រូវបានរៀបចំឡើង និងផ្តល់ដល់ការចំណាយ សម្រាប់ប្រព័ន្ធដីការងារបច្ចាំថ្វីរបស់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ រួមទាំងការស្វែបនា និងជិសជុលអភាគតុលាការដើរ។

២៦- ពំណោះពិសេសសង្កែមថា វិធីដីមានអត្ថនឹយសំខាន់បំផុតមួយ នៅការបង្កើនលោក្បែនក្នុងការកំណត់ម្រាង ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ គឺបើកទីកចនាសូឡូមានការចូលមេដារី ថ្វារ៉ាក្រម និងព្រះរាជអាណាព្វាធី ទៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌។ លោក សុខ សាសាតមនឹងចំពោះការកំណត់ពំនិងថ្វារ៉ាក្រម និងព្រះរាជអាណាព្វាធីដែលមានគុណសម្រាតិចំនួន ៣១ នាក់ កាលពីពេលមីនី។ នេះ ដែលតាមសេចក្តីរាយការណ៍ថា មិនបានវិសេយកមកពីខ្សែរយៈនៃយោបាយណាមួយទេ។

នេះ ធ្វើឱ្យខ្លួចប្រយោជន៍ដល់និតិវរដ្ឋ ហើយត្រូវតែបញ្ចប់ ។ ឆ្បាប់ស្ថិតិកណៈមេដារី ប្រកែលត្រូវធ្វើសោដងកម្ពុជា ហើយការផ្តល់ថ្មីការសម្រាប់ការវិទ្យាអង់គ្លេសចំណាត់ការ ត្រូវបានមកពីរតនាការរដ្ឋ ។

២៨- សូមស្វាតមនឹងចំណោះការវិភាគប្រើប្រាស់កាលពីពេលចិត្តនេះ ត្រូវកិច្ចខិតខំអនុវត្តអនុក្រិតស្ថិតសាលាក្នុងទីផ្សាយ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ថ្ងៃប្រចាំថ្ងៃ និងព្រះរាជអាណាព្យាយ ។ នេះគឺជាស្ថាប័នសំខាន់មួយ ។ ថ្ងៃប្រចាំថ្ងៃ និងព្រះរាជអាណាព្យាយ ត្រូវការអប់រំត្រីមត្រី ហើយប្រព័ន្ធមួយសម្រាប់ការអប់រំដោបន្ទូខាយឆ្នាប់ តម្រូវឱ្យមានសម្រាប់ប្រព័ន្ធផុលាការបច្ចុប្បន្ន ។ ដាការសំខាន់ដែលត្រូវបានដើរឡើង ដើម្បីប្រើប្រាស់ថ្ងៃប្រចាំថ្ងៃ និងព្រះរាជអាណាព្យាយករណ្យនេះ ក៏ត្រូវមានឯករាជ្យខ្ពស់ដឹងដឹរ ។ សមាជិកដែន្តូកនឹងត្រីប្រតិបត្តិ (ត្រីមប្រើក្បារដួម្ព៺) ធ្វើជាគណៈដឹកនាំនៃសាលានេះ ហើយដឹកនាំការរច្ឈន្តល្អវេនក្នុងសាលានេះមានការវិសេវិន ដោយរដ្ឋាភិបាលរាជធានាត់តាំងមនុស្ស ឱ្យទៅរៀនដោយមិនបានចិត្តប្រឡង ។ ការដឹងលំប្រយោជនីជាស្ថិតស្ថិតសាលាដែលត្រូវត្រីមកនៅថ្ងៃទី ១០ ភាគរយប្រឡងចិត្តល្អវេនក្នុងសាលានេះ ក៏ជាការវិសេវិនមួយដឹរ ។

៣០- សង្គមសិរីល ចាំបាច់ត្រូវចិលរមីរួមទោនពេញលេញជានេះដើមឡ្វែត តួនការកែច្រៀងប្រព័ន្ធតុលាការ ។ ខ្ញាកិតាលត្រូវរៀបចំសិរីសង្គមសិរីលបានចូលរាក់ពីនឹងកិច្ចដីណែនការនេះ ។ ជាការសំខាន់ដែលថា សាធារណៈជន ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យមានការយល់ដឹងអំពីឆ្បាប់ជាទូទៅ ។ ប្រជាពលរដ្ឋ ចាំបាច់ត្រូវដឹងអំពីសិទ្ធិរបស់គេតាមប្រព័ន្ធច្បាប់ កម្ពុជា ហើយសិទ្ធិទាំងនេះ ចាំបាច់ត្រូវតែបានគោរព ។ ត្រូវតែចងចាំថា ឆ្បាប់ដែលដាក់ឱ្យមាន គឺដើម្បីការពារសិទ្ធិ របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ តួរឱ្យសោកស្រាយ ក្រសួងខេះ មិនបានបង្ហាញឱ្យយើរិញពីការបញ្ជាផ្ទាត់ចំពោះគោលការណ៍ដ៏ សំខាន់នេះទេ តួនកិច្ចដីណែនការឡើងប្រព័ន្ធច្បាប់ ។

៣១- ការចូលរួមរបស់សង្គមសិរីល ក្នុងដំណើរការតាក់ពេងផ្សាប់នាថោលបច្ចុប្បន្ននេះ ត្រូវបានមិនអើយិ ដោយ ពុំមានតម្លាការឡើងទាំង ក្នុងការរៀបចំប្រព័ន្ធគ្រឿង និងអនុគ្រឿង ។ ប៉ុន្តែ ការធ្វើដឹងឱ្យមកិតមួយ របស់គណៈកម្ម ការនិភិកម្ពុជា នៃវឌ្ឍនភាកាណពិពេលខ្លួន ដើម្បីឱ្យមានសវនាការសាធារណៈ សិទ្ធិការធ្វើសេចក្តីផ្តល់ជូនផ្សាប់សិទ្ធិការ

៣២- នគរិទ្ទិបញ្ចប់ គ្រឿងរឿងសង្គមនៃរដ្ឋប្រជាជនកម្ពុជា ចំពោះការផ្តល់សង្គមបន្ថែមនូវភាពស្និតិ ពុំហាការប្រហែល និងពិធីសារបន្ថែមលើអនុសាស្ត្រពិសិទ្ធិកម្ម។

២. ការសម្រាប់ដោយបង្ហាញស្តីពី

៣៤- តាំងរាយពិសេស បានកត់សំគាល់ថយើញថា នគរបាលជាហ្វីយទៅខកខានមិនបានបញ្ចប់ទូទៅអំពើបែបនេះហើយក្នុងករណីមួយដារាថ្មីន ដែលចង់ក្រោងកសារដោយក្រុមសារពីមាន និងសិទ្ធិមនុស្ស ថាបានយុបយិតដោយផ្តាល់ ។ លោកបានកត់សំគាល់ដឹងថែរថា គុណភាពកម្មជាមិនបានមិនបានទទួលករណីបែបនេះទេ ។ ត្រូវចំណោមការវាយប្រហារដោយហូងមនុស្សចំនួន ៦៥ ករុណី ដែលបានរាយការណ៍ក្នុងសារពីមានកម្ពុជា ហាប់តាំងពីពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៩៩ មក ត្រូវករណីណាគ្រោះបានកាត់ទេស បុងកំឡុងជាប់ពន្លេនាគារឡើយ^៩ ។ កិច្ចិតខំរស់អាជ្ញាធរដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ហាកំដូចជាមានត្រីម៉ោតជាលេសចក្ខិដ្ឋានការណ៍ជាសាធារណៈមួយដឹងមួយការ ដែលអំពារនៅសុមីរបញ្ចប់ការសម្ងាត់បែបនេះ ។ តាំងរាយពិសេសដើរថា ចំណាច់ត្រូវមានវិធានការត្រឹមដាននេះដែលទេរស៊ិត ហើយការត្រឹមឱ្យការអនុវត្តមានដោយការគិតជាអាជិភាពខ្ពស់បំផុត ។ ទោះបីជាមួលលោកស្រីត្រូវបានត្រឹមដាននេះ មិនអាចជាត់បេញក្នុកដោយ កំរាយខ្លះដោយត្រឹមឱ្យការអនុវត្តមានដោយការគិតជាអាជិភាពខ្ពស់បំផុត ។ និងនគរបាល ហាកំដូចជាការណ៍សំខាន់មួយ ។

៣៥- ពំណោរពិសេស បានដែលឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកម្មដារនាយក ក្រសួងម្ចារដោយហ្មតុស្សវិធីមួយ គ្រែទៅធ្វើការសិកអនុញ្ញាតដោយហត់ចត់ ហើយក្រសួងមួយទៀតនឹងចាប់រាយការរបស់នគរបាល គ្រែទៅពិនិត្យទិន្នន័យ

ឯការណ៍ហ្មត់ចត់ ជាមួយនឹងការមេទ្រប្រកាលពីបទវិនិយ និងបទព្រហ្មទៅណា ដែលមានភស្តុតាន់ថា
មានការធ្វើសប្រហែល ប្រការប្រព្រឹត្តមិនត្រឹមត្រូវកែតឡើង ។ ការត្រួតពិនិត្យដោយដិតដល់នូវសកម្មភាព
របស់គ្របាល ស្ថិតិអំពើឱ្យរដោយបញ្ចុះមនុស្ស គឺជាការសំខាន់ណាស់ ។ ការត្រួតពិនិត្យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព
និងរាជធានីយុទ្ធសាស្ត្រ នគរបាលមិនរាជធ្លីនៅទៅតើលើច្បាប់បានទេ និងធានាទា សំណុំរឿងទាក់ទិននឹងនគរបាល
ដែលបានប្រមូលដោយហ្មត់ចត់ ត្រូវចងក្រង ហើយបញ្ហាប់តុលាការ ។

៣៦- ទោះបីជាការវាយប្រហារដោយបញ្ចុះមនុស្សរាជធ្លី បានកែតឡើងនៅក្នុងទីក្រុងកំដោយ កំពុំមាន
នរណាម្មាក់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា អាជគេចិត្តពីអំពើឱ្យរដោយបញ្ចុះមនុស្ស ។ នៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០១
ក្រុងដើម្បី ២ នាក់ ត្រូវបានសម្រាប់ដោយបញ្ចុះមនុស្ស និងម្មាក់ឡើងរបស់យ៉ាងច្បាស់ បន្ទាប់ពីឱីពុកម្មាយនៃសិស្ស
រួមច្បាក់ ដែលចូលចិត្តសំឡូរតែង់ បានមេទ្រប្រកាលពីក្នុងពីរប្រព័ន្ធដែលមានការរៀបចំពាណិជ្ជកម្ម និងដោយខ្លួន
មនុស្សបានធ្វើតិសដោយទៅលើជាតិវេរីតណាមនៅក្នុងទីក្រុងកំពុំពេញ នៅក្នុងពេលបាននៅថ្ងៃទី៣១ ដោយ
បានសម្រាប់ពួកគេយ៉ាងតិច ៣ នាក់ និងធ្វើឱ្យរបស់អ្នកដោយនៅថ្ងៃទី៣១ នៅពេលមានលេចធ្លាក្សាយមានភាព
មានការដាក់ច្បាស់ពីរប្រព័ន្ធដែលមានប្រព័ន្ធបន្ទុស្សចាំងនៅ៖ ទៅឱ្យបញ្ចុះមនុស្ស ដែលក្រោយមកស្ថាប់
តែម្នាន ។ ក្នុងការណើជាប្រចិន ដនវងគ្រោះគ្រាន់ត្រូវជាគិសនីសង្ឃឹមបញ្ចុះបញ្ចុះ ។

៣៧- តាំណាងពិសេស បានផ្តល់អនុសាសនីថា បទបញ្ជីទាំងឡាយនៃបទវិនិយរបស់សហប្រជាធិបតេយ្យ ចំពោះភ្នាក់
ងារទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រពិបតេយ្យប៉ាប៉ែ ត្រូវធ្វើឡើងដល់សមាជិកកងកម្មាំងនគរបាលកម្ពុជាតាំងអស់ ឯការណ៍ដឹង
និងប្រពិបតេយ្យ ។ មាត្រាឌី ៩ ទី៩ និងទី៩ នៃកសារនេះ មានការពាក់ព័ន្ធទាតិសេស ដែលចែងអំពី
សេចក្តីត្រូវការចំណាត់ ដើម្បីការដែលសង្ឃឹមឱ្យចិត្តពីការធ្វើបាប និងចែងសំរាប់ភ្នាក់ងារប្រពិបតេយ្យប៉ាប៉ែ ដើម្បីបង្ការ
កំឱ្យមានការរំលោភច្បាប់ ។ ប្រព័ន្ធផាងក្រោម ចំណាត់ត្រូវដោលពីការខ្លះខាតរបស់ខ្លួនដើរ ហើយស្ថាប់
ហេតុអ្នីបានជានគរបាល និងបញ្ចុះមនុស្ស ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រពិបតេយ្យនឹងច្បាប់ ហេតុអ្នីបានជាប្រជាធិបតេយ្យត្រូវ
បានកាត់ទេស ហើយហេតុអ្នីបានជាដំណើរការច្បាប់មិនត្រូវបានប្រពិបតេយ្យ ។

៣៨- តាំណាងពិសេស ទទួលស្ថាល់ការលំបាកក្នុងការកំណត់មូលហេតុដោយពេញលេញ នៃអំពើឱ្យរដោយ
បញ្ចុះមនុស្ស ។ ដោយហេតុនេះ លោកបានជីរុញូឱ្យដ្ឋាកិបាល ពិចារណាបង្កើតអង្គភាពរាងករាង សម្រាប់ធ្វើការសុំប
អង្គត បូអង្គការមួយដែលមានសមាបតាតជាតាំណាងទទួលខុសត្រូវមកពីគណបក្សនយោបាយដោយដោយ អង្គការ
ក្រោរដ្ឋាកិបាល និងអង្គការសាសនាទានា ដើម្បីពិនិត្យពិច័ះយអំពើបេបនេះ ។ អង្គការនេះត្រូវពិនិត្យឱ្យមានជិតដល់
នូវការប្រពិនូរបស់នគរបាល និងប្រព័ន្ធផាងក្រោម ហើយត្រូវមានអំណោមផ្តល់អនុសាសនី អំពីជានការព្រហ្មទៅណា

ប្រចឡនីយ ។ អនុការនេះត្រូវពិនិត្យមើលថា ហេតុអ្នករវាយប្របារបែបនេះកើតឡើងឡាន ហើយដូចជា អនុសាសន៍នូវធម្មតាកំឱ្យរាក់កើតឡើង ។

ទ. សាលាកាត់កីឡើខ្ពស់ក្របាម

៣៤- ការិយាល័យម្ចាប់អនុការសហប្រជាតិ បានប្រកាសកាលថ្ងៃទី៨ ខែកុម្ភ ឆ្នាំ២០១២ ថា ចាប់ពីពេល នេះទៅការិយាល័យនឹងមិនបណ្តុការចរចាតាមយកដោរដ្ឋាកិបាលកម្ពុជាថ្វែរ អំពីការបង្កើតសាលាកាត់កីឡើខ្ពស់ក្របាម ។ សេចក្តីសម្រេចនេះ បានបណ្តុលិខ្សាមានការខកចិត្តយោងខ្លះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងនៅក្នុងចំណោម រដ្ឋាកិបាលផ្តល់ដីនៅ ។ មានទស្សន៍ខុសទៅ អំពីថាគៅអ្នកណាគ្មានត្រូវស្តីបន្ទាល បើនេះនៅក្នុងមជ្ឈម្ញានជាប្រធើន លើសលូបនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មានមតិថ្មីទៅមួយថា ប្រទេសកម្ពុជាដែនាំតែ ត្រូវការចំណាច់នូវមជ្ឈម្ញាយ ដែលរកចម្លើយចំពោះយោះកាលសាកនាងកម្ពុជានេះប្រវត្តិសាល្អារបស់ខ្លួននេះ ។

៤០- ការសម្រេចនេះ ទូកឲ្យប្រទេសកម្ពុជាត្រូវដែលបញ្ជីសំខាន់ពី សម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាមក្រិដកម្ម នៅក្នុង សម្រាប់ខ្ពស់ក្របាម : មួយគឺ សាលាកាត់កីឡើយពាក់ព័ន្ធឌាមួយថែក្រមបរទេសម្នាក់ ប្រចើននៅកំណែ ដែលត្រាន អនុការសហប្រជាតិថ្មីល្អរម ។ ដើម្បីសម្រាប់ទៅតី គឺសាលាកាត់កីឡើយសុទ្ធសាត ។ ទស្សន៍របស់តំណាងពិសេស គឺជាប្រើសទាំងពីរនេះមិនគូរឱ្យម៉ោងបានទេ ។ សាលាកាត់កីឡើយ ដែលត្រានអនុការសហប្រជាតិថ្មីល្អរម គឺជាប្រើសទៅ ពីរដែលល្អបំផុត ។ គូរកត់សំតាល់ថា រដ្ឋាកិបាលទាំងឡាយដែលបានសំម្រេចនូវសុច្ចន៍ខោះ ដើម្បីតាំងត្រួតពិនិត្យនេះ កំណែលឱ្យបានដោរ ។ សាលាកាត់កីឡើយសុទ្ធសាត និងខ្លួនវារាជធ្វើទូកចិត្ត ពីព្រោះតែស្ថានភាពអន់ចែយ នៃប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌កម្ពុជា ។ ដូចែះ វានឹងមានតំបន់ចិត្តក្នុងការដួរយប្រទេសកម្ពុជា ទួលិន្ទិការសម្រេសម្រួលជាមួយអតិតាលរបស់ខ្លួន ហើយអាចនឹងបែបពេះចំណែកទ្វោះ ដល់ជំនួយដើម្បីលើប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌កម្ពុជា ។

៤១- តំណាងពិសេសមានការចាប់អារម្មណីថា ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាគ្រប់មជ្ឈម្ញាន និងគ្រប់ជំនាន់ ប្រចាំថង់ដើង ការពិតីនូវអ្នកដែលបានកើតមានឡើង និងចំណានយុត្តិធម៌ ។ វាមានការលំបាក ដើម្បីប្រយុទ្ធនិងនិទ្ទេភាព ហើយនិង ជាមួយក្រិដកម្មរបស់ពួកខ្ពស់ក្របាម មិនបានទទួលការផ្តល់នៅទេនោះ ។ នេះមិនមែនតែជា បញ្ហាម្ចាប់តែមួយមុខ នៅេដែលត្រូវការប្រព័ន្ធផិលិលមិជាមួលដ្ឋានដីដែរ ។ របួល និងភាពខេះខ្លាំរបស់សង្គមកម្ពុជា ត្រូវការជាសេះស្តីយ និងយុត្តិធម៌ ។ សង្គមនេះ កំពូវការចំណាច់នូវការប្រព័ន្ធដោយការគោរព និងការយកចិត្ត ទុកដាក់ដោយក្រិត ខ្លះដីដែរ ។ ការការត់ខោសព្វកម្រិតនៅខ្ពស់ក្របាម គឺជាដំបានមួយដីសំខាន់ក្នុងគ្មាននៃការរំដោះចេញដោយពួក ពីការយើងថា ដែលនឹងជួយដល់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាបញ្ហាប់អតិតាលរបស់ពួកគេបាន ។ នេះគឺជាមុន្តន៍របស់ តំណាងពិសេសយុលិះយើងថា អនុការសហប្រជាតិ ត្រូវធ្វើនូវអ្នកដែលខ្លួនអាចធ្វើថែបាន ដើម្បីជួយដល់ជំនួយការ នេះ ។

ឃ. អំពើហិង្សា និងការបំភិតបំភីយក្នុងការធ្វើដោត

៤៧- កាលពីថ្ងៃទី៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ ប្រធែលកម្ពុជាតាមរៀបចំការបោះឆ្នោតច្បាក់មូលដ្ឋានរបស់ខ្លួនដារើបិកទី ៩ ក្នុងរយៈពេលជាង ៣ ទីសវន្ទុកន្លែងទៅនេះ ជាដំបានដើរសំខាន់មួយឆ្នោតទៅការនិមិត្តការវេះអំណាចនយោបាយ ។ ការបោះឆ្នោតនេះ បានបង្កើតឡើងក្រុមប្រឹក្សាយុំ/សង្គាត់ ដែលអាមេរិកយាយបានចាំ ជាការផ្តល់ឱ្យដំបូងជាប្រព័ន្ធដែលបានរបស់រដ្ឋ ។ សមិទ្ធផលដើរសំខាន់នេះ បានលប់ទៅវិញ្ញាណដោយកំពើឱ្យរា និងការបំភិតបំភិយជាតិសេសក្នុងរយៈពេលបុំន្ទាន់ខែមុនការបោះឆ្នោត ។ ដូចដែលបាននិយាយក្នុងកម្រិតខំណួន ៥ ខាងដើម មនុស្សចំនួន៣៧ នាក់ ត្រូវបានសម្រាប់មុនចំឡើងបោះឆ្នោត និង ២ នាក់ដែលនិងទេរំត ត្រូវបានសម្រាប់ទៅពេលបន្ទាប់មកទេរំត ។

៤៣- ការបំភិតចាំកាយវិប្បលិកកែវនេងមួយទៅការនេងមួយ បុំពេជ្ជមានភាពធ្លីនៃផ្សេងៗនៅលម្អឺនេះបេក្ខដុំ និងអ្នកហោះឆ្នោត និងនៅក្នុងរយៈពេល ២ សប្តាហើ មុនថ្ងៃខោះឆ្នោត ។ ក្នុមភាគដែលប៉ះពាល់ដ៏ភាក្ស់ជាន់គ្រាក់ជាន់គេ បំផុត គឺនៅតាំបន់ព្រំដែនខាងលិច ខេត្តកំពតភាគខាងត្បូង និងខេត្តកំពង់ចាម ដែលមានអត្រាសម្បាប់ខ្ពស់ជាន់គេ បំផុតដើរ ។ នៅក្នុងភ្នំបូង ខេត្តកំពង់ចាម ត្រូវម្នាក់រាយប្រជាប់អារុយបង្កើរកម្មដល់អ្នកក្នុម ជាតិសស ដល់សកម្មដនគណបក្សប្រើប្រាស់សិនបិច ដែលជាតណបក្សទូលាតានសម្រេចប្រើប្រាស់តាមតំបន់នេះ ក្នុងពេល ៧៩៨៩ នៅឆ្នោតចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមីនា ឆ្នៀត ៩៣៩៣ និង១៩៩៣ ។ នៅថ្ងៃនេះ កីឡូចជានៅតាំបន់ភាគប្រើប្រាស់ដែលចេញពីក្រុងតំបន់នេះ ក្នុងពេល ៧៩៨៩ នៅឆ្នោតចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមីនា ឆ្នៀត ៩៣៩៣ និង១៩៩៣ ។

៤៤- ទោះបីជាមានការព្យូទ័រនៃបញ្ហា នៅក្នុងតំបន់ទំនាក់នាក់ដែលក៏ដាយ ក៏ក្រឹមត្បូនៅនៃអំពើហិង្សា ទាបដាក់
កាលពីពេលខោះនោះនោះត្រូវក្រោតច្បាស់ ១៩៩៨ ដែរ ហើយលទ្ធផលត្រូវបានយល់ព្រមទេនូលយក ដោយតុមានជនឡាងៗថ្មន់
ផ្លូវទេ ក្នុងនឹងយកទំនាក់នាក់ ការបាននោះត្រូវក្រោតច្បាស់២០០២ ជាបំណុចសំខាន់នៃការវិភាគប្រើប្រាស់ជាបងកាលពីថ្ងៃទៅ១៩៩៨ និង
១៩៩៣ ។ ប៉ុន្តែ និត្យការបិះយុទ្ធសាស្ត្រ ចំណាំថ្វីរួមឱ្យមាន ដើម្បីធានានយោបាយពាណិជ្ជកម្ម និងការដោយដោត
ជួយ ។ បញ្ហាចម្លៃងជាងគេ គឺការខុសខ្លួនអរព្រារក្រុមការពាល់មស្របពិស់ណាកំបុគ្គល និងស្ថាប័ន ដែលពាក់ព័ន្ធជិតស្ថិត្រូ
និងការប្រតិបត្តិឆ្លាប់ ។ តំណាងពិសេស ឬនិងដំឡើងដូចជាកិច្ចការណ៍នូវពេទិមានស្តីពីអ្នក្រុងកម្ម និងការបំភិតបំភ័យដែល
ទេរៀត ដែលពាក់ព័ន្ធនិងសមាជិកនៃកងកម្មបំផុះសន្តិសុខ និងមត្តិមួលដ្ឋាន ។ លោកដែរូបឱ្យដ្ឋាកិច្ច ពិនិត្យឱ្យមាន
ហត្ថលេខា និងរាល់កសាងតាមបំបាត់ និងចាត់វិធានការដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ។

ឡេកបានចងុលបង្ហាញដីដែរថា គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ដែលទទួលបន្ទុកចាត់ថ្លែងត្រពិនិត្យការបោះឆ្នោតតិម្បរ បានខកខានសិរីអង្គភាពការអំពើរលោកចុរាប់បោះឆ្នោត និងខកខានប្រពិបត្តិ

៤៦- មិនដែចការប្រាជេះផ្សាត់ត្រាំទេនៅ និងទេនៅ ទៅ អាជ្ញាធរទទួលខុសត្រូវថែរោះការប្រពិបត្តិថ្នាប់ព្រៃណី
ទណ្ឌ ឬនបង្ហាញឱ្យយើរបាប់ណាយជំធ្លីការសិបអង្វែត លើយាតកម្មមួយចំនួន និងចាប់ និងនាំខ្លួនពីច្បាប់នៅការ
តុលាការ ។ ត្រូវឱ្យសោកស្រាយ ការនេះត្រូវបានធ្វើបន្ថីចបន្ទុចក្នុងការវិកំណើនយុត្តិធមិជល់ ត្រូវសារជនរដ្ឋរោគ្រោះ ។
រហូតដល់វ៉ាមិត្រី ៣១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០២ តាំងការពិសេសបានដឹងអំពីការការតែទេសកំតែចំនួន ៦ ប៉ុណ្ណោះ ក្នុង
ចំណោមយាតកម្មទាក់ទងនឹងការប្រាជេះផ្សាត់ចំនួន ១៩ ។ ការដោះស្រាយករណីទាំងនេះមួយចំនួន មានការខុសត្រូវ
យ៉ាងច្បាស់ ជាមួយនឹងការអេអាមេរិកីវារវាយដៃ ដើម្បីចាប្បែយកម្រិះយសារភាព ហើយជនសង្ឃឹមសំខាន់អវត្តិ
មានពិសវាការ ។

៤៧- ករណីដែលសម្រាប់ជានេបំផុត-នៅថ្ងៃចិត្តទី ១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០១ ក្នុងអ្នកលេងសម្បាប់សកម្មជនរបស់
គណបក្ស សម រដ្ឋី និងគណបក្សប្រចាំសប្តាហិច ឡាយៗ ភ្លើង សុជាត និងទួន ជិតិ-មានភាពមិនធ្វើតាតីជ្រើនត្រូវ
បានរកបើពីរ។ ក្នុងចំណោមមនុស្ស ៥ នាក់នៅក្នុងពេលវិនិច្ឆ័យទោស ចុងថ្ងៃទេ ៥ នាក់ដែលមានការពាក់ព័ន្ធជា
មួយកនងយោចា ខកខានមិនបានបង្ហាញឡើង និងនគរបាល ៥ នាក់ត្រូវបានកាត់ឱ្យរចនុខ ទោះបីជាមានម្នាក់ត្រូវបាន
ពុលាការរកបើពីរចាត់ជាយាតករកដោយ ឬ ដនសុវិលម្នាក់ត្រូវបានដាក់ឱ្យជាប់គុក។ តំណាងពិសេសបានកត់សំគាល់
ដោយកម្មសំបុត្រ លើរបាយការណ៍របស់សារពតិមាន នៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០២ ដែលដាក់ត្រូវដំដឹងរបស់ម្នាក់ត្រូវដែល
បាននិយាយថា បែបបទដើម្បីតម្រូវសក្ខិកកំពុងត្រូវរៀបចំឡើងសម្រាប់នគរបាល ៥ នាក់ ។ ឯកាសបែបនេះ
ដើម្បីធ្វើតាមញ្ញាប់ និងសម្រាប់ប្រព័ន្ធប្រជាឌណ៌ និងយុត្តិធម៌ ក្នុងបង្ហាញឱ្យបានរួមចិត្តត្រូវអនុញ្ញាត ចំពោះ

^๔ ការសែនក ខំបូឌី ជាយលិ ច្បាប់ថ្វីទិន្នន័យ ៨-៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០១៧ និងច្បាប់ថ្វីទិន្នន័យ ១៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០១៧ ។

ឧប្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុងពេលខោះឆ្នាំត មិនត្រូវចាយរាយវាគោយខ្លះខ្លាយនោះទេ ការបញ្ចប់និមួយភាព ត្រូវតែចាត់ទុកជាអាជិភាពមួយ ។

៤៥- ក្រឡ្យកមិលទៅការបោះឆ្នោតទូទៅនានាថ្មីក្រោយ លោកអ្នកដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធឌាំងអស់ ត្រូវម៉ោងស្ថាបនាទិដ្ឋភាពទៅនៅក្រោយជាផីធីមាននៃការបោះឆ្នោតក្រុមប្រក្សាយំ/សង្គាត់ និងម៉ោងទៀត បង្ហាការកើតមានឡើងជាថីឡើតនៃបាតគុកតអវិជ្ជមាន ដែលការបោះឆ្នោតត្រូវបានលុបឡើងបាតគុកតអវិជ្ជមាននេះ ។

៤. អ្នកស្រួលរកសិទ្ធិជ្រើនការជនជាតិត្រូវ មកពីប្រទេសវៀតណាម

៤៥- មនុស្សប្រមាណ១,៥០០ នាក់ មកពីក្រុមជនជាតិភាគពិមជ្ជំ ក្នុងតំបន់ខ្លួនរបស់ក្រុមភាព តាំងពីខេត្តអ៊ូរឈុំ ផ្លូវលេខ៩០១ ។ ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបានកើតឡើងបន្ទាប់ពីអនុវត្តមនីរបស់កងកម្មបំផុសនិងសុខនៃវៀតណាម ដើម្បីបញ្ជាប់ការប្រជាធិបតេយ្យរបស់ពលរដ្ឋនៅនឹងកន្លែងទាមទារស្តីពី ការឱ្យប្រគល់មកវិញ្ញុវិជ្ជនតា និងសេវាការខាងដីឡើសនា ។ ភាគច្រើននៃអ្នកស្រួលរកសិទ្ធិជ្រើនការជនមកដល់ខេត្តភាគណ្ឌូវនៅ រតនគី និងមណ្ឌលគី ដែលជាកំនើន ដែលអ្នកស្រួលរកសិទ្ធិជ្រើនការជនមកដល់ខេត្តភាគណ្ឌូវនៅ របស់ខ្លួនមួយអង្គការសហប្រជាតិទួលបន្ទុកជនរក្សាស្តី ។

៥០- នៅថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១២ សម្រេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហូន សែន បានប្រកាសនៅក្នុងពិធីសាធារណៈ មួយចំណាំនេះត្រូវបិទ ហើយអ្នកមកដល់នឹង មិនត្រូវទទួលយកទៀតទេ ។ លោកបានយកចំព្រមចំពោះការផ្តល់ការពាំងទិញនៅថ្ងៃ ដោយសហរដ្ឋអាមេរិក សម្រាប់ជនរក្សាស្តី និងរតនគី និងមណ្ឌលគី ដែលអ្នកស្រួលរកសិទ្ធិជ្រើនការជន ត្រូវបានដើរការ នៅថ្ងៃទី២២ ខែមករា ឆ្នាំ២០១២ រវាងនៃវៀតណាម ក្នុងជាតិ និងខ្លួនមួយការអង្គការសហប្រជាតិទួលបន្ទុកជនរក្សាស្តី ។ មួយខែក្រោយមក ក្រសួងការបរទេសបានប្រកាសថា ក្នុងជាតិ និងនៃវៀតណាមបានប្រជាតិទួលបន្ទុកជនរក្សាស្តី ។ នូវកិច្ចដែលឱ្យការយកត្រូវមិនវិតន៍ ។ រវាងមួយខែក្នុងជាតិខិត្តនា អាជ្ញាធរបាននិរទេសប្រជាតិ ពលរដ្ឋជាថ្នូរប្រជុំក្នុងពេលខោះមានការអង្គការសហប្រជាតិទួលបន្ទុកជនរក្សាស្តី ដោយ ពុំមានការសម្រេចលើការអេអាមសុំសិទ្ធិជ្រើនការជន និងដោយផ្តល់ពិភាក្សាប្រជាតិទួលបន្ទុកជនរក្សាស្តី ។

៥១- ពួកអ្នកដែលបានមកដល់ប្រទេសកម្ពុជាថ្នូរប្រជុំ មិនសូវមានវាសនាលូទេ កិច្ចប្រមុន្ត្រីត្រូវភាគីមួយស្តីពីមាតុភិនិរត្តន៍ដោយស្ថិតិត្រូចចំពោះពួកអ្នកសិតិនៅក្នុងជាតិក្នុងខេត្តមណ្ឌលគី និងរតនគី ត្រូវបានចុះហត្ថលេខា នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១២ រវាងនៃវៀតណាម ក្នុងជាតិ និងខ្លួនមួយការអង្គការសហប្រជាតិទួលបន្ទុកជនរក្សាស្តី ។ មួយខែក្រោយមក ក្រសួងការបរទេសបានប្រកាសថា ក្នុងជាតិ និងនៃវៀតណាមបានប្រជាតិទួលបន្ទុកជនរក្សាស្តី ។ នូវកិច្ចដែលឱ្យការយកត្រូវមិនវិតន៍ ។ រវាងមួយខែក្នុងជាតិខិត្តនា អាជ្ញាធរបាននិរទេសប្រជាតិ ពលរដ្ឋជាថ្នូរប្រជុំក្នុងពេលខោះមានការអង្គការសហប្រជាតិទួលបន្ទុកជនរក្សាស្តី ដោយ ពុំមានការសម្រេចលើការអេអាមសុំសិទ្ធិជ្រើនការជន និងដោយផ្តល់ពិភាក្សាប្រជាតិទួលបន្ទុកជនរក្សាស្តី ។

៥២- នៅថ្ងៃទី១១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ ការប្រជាធិបតេយ្យ អមដែលបានប្រជាប់រាជរដ្ឋាភិបាល បានដើរការដោយការការពាណិជ្ជកម្មជាប្រធានប្រឈម ៤០០ នាក់ តាមចែងការណ៍ដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាល ១២ គ្រឿង ពិប្រេជសវេវេតណាម ទៅការនៃវិវាទ ខេត្តមណ្ឌលគី ដើម្បីកែវបែងចាន់ប្រជាពលនេះ ឱ្យត្រឡប់ទៅការប្រេជសវេវេតណាមវិញ ។ ឧបទាំងឡាយត្រូវបាន ដែកនៅ ហើយបុគ្គលិកខេត្តមស្សនការអង្គភាពប្រជាធិបតេយ្យបន្ថុកដនកកែវសម្រាប់ និងដនកកែវសម្រាប់ ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាល ៩០០ នាក់ ខែជួចជាម្នល់ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាល ៣០០ នាក់ ហាក់ដូចជាម្នល់ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាល ១០០ នាក់ នៅថ្ងៃបន្ទាប់មក លោក វុត ទូបី ឬ ឯកសារនៃការទទួលបន្ថុកដនកកែវសម្រាប់ បានប្រកាសពីការងារខ្លួនរបស់ខេត្តមស្សនការអង្គភាពប្រជាធិបតេយ្យបន្ថុកដនកកែវសម្រាប់ ចេញពីកិច្ចប្រាមប្រែរំពីការងារខ្លួន និងបានបញ្ជាប់ជាផ្លូវការនូវការពាក់ព័ន្ធរបស់ខ្លួន ត្រូវបានដើរការ ការមាតុក្ខិនវិត្តន៍ ។

៥៣- ពំណេរពិសេស បានទទួលពិមានអំពីការបំភិតបំបាត់យ៉ា និងការគំរាមកំរែហេងទៅលើបុគ្គល ដែលបានផ្តល់ នូវជីនិយប្រេងបាប់ ដល់ពួកអ្នកដែលរកសិទ្ធិជ្រកការការជនជាតិក្រោមគំរាមនេះ ។ បុគ្គលិកខេត្តមស្សនការអង្គភាពប្រជាធិបតេយ្យបន្ថុកដនកកែវសម្រាប់ និងអ្នកដែលបានផ្តល់យុទ្ធកទៅ មិនមានអវកាសសិទ្ធិទេ ។ ឧទាហរណ៍ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២ សកម្មជនតណបក្សសមរួលឱ្យម្នាក់ ដែលបានផ្តល់ពិមានដល់ខេត្តមស្សនការអង្គភាពប្រជាធិបតេយ្យបន្ថុកដនកកែវសម្រាប់ ស្តីពីកន្លែងលាក់ខ្លួនរបស់អ្នកដែលរកសិទ្ធិជ្រកការការ ត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងមិនបានបានបានបំជើរ និងជួរមុនស្សី ។ របុបដល់ពាក់កណ្តាលខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ បុគ្គលនេះ ដែលមានឈ្មោះ សុខ ត្រី នៅជាប់យុទ្ធដូនគុកខេត្តមណ្ឌលគី រងចាំការការពាក់ទេស ។

៥៤- ពំណេរពិសេសបានអំពារវនាដែលជាកិច្ច នៅក្នុងសេចក្តីថ្ងៃដែលការណ៍មួយចុះថ្ងៃទី ៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ សូមឱ្យបញ្ចប់ការនិរទេសខ្លួនដោយបង់ និងគោរពការពាក់ព័ន្ធកិច្ចរបស់ខ្លួន តាមអនុសញ្ញាល្អ ១៩៩១ នាក់នៅថ្ងៃនេះ គោរពបានរបស់ជនកែវសម្រាប់ ដោយរូមទាំងគោរពការណ៍សំខាន់នៅការមិនរួចចេញទៅវិញ ។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំ មួយជាមួយពំណេរពិសេស កាលពីថ្ងៃទី ៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកខេត្តម ប្រាំ សុខ រដ្ឋលោខាចិការក្រសួងមហាផ្ទៃ បានសន្យាថា ប្រទេសកម្មជាមានបំណងគោរពតាមគោរពនីនុសញ្ញាល្អ ។ ជាមកុសល ហេតុដល់ដែលជាតិក្នុំ រត់ចេញពីដឹរបស់ពួកគេ ស្តិតនៅដែលពុំមានការបំប្រឈរីទេ ។

ច. សិទ្ធិទទួលការអប់រំ

៥៥- ការអប់រំ គឺជាគន្លឹះមួយចាំបាច់សម្រាប់អនាគតប្រេជសកម្មជា ។ សេចក្តីថ្ងៃការរបស់ប្រេជសក្នុងនិស័យ នេះ គឺបន្ទាន់ណាស់ ។ នាវ ភាគរយនៃមនុស្សពេញឱ្យរីយ គឺជាមនុស្សរៀង ។ ៤០ ភាគរយនៃមនុស្សរាយុប្រោម ១៥ ឆ្នាំ ភាគច្រើន ហាក់ដូចជាមិនបានបញ្ជាប់ការសិក្សានេះ ដោយហេតុដល់ជាប់ពាក់ព័ន្ធនិងភាពត្រីត្រូវ ។ ក្រសួងអប់រំ

យុវជន និងកីឡា ទីភ្នៀវកំងរាមអង្គការសហប្រជាជាតិ និងអង្គការព្រៃរដ្ឋាភិបាល បានខិតខំយ៉ាងខ្សោយ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះ ហើយសមនឹងបានការលើកទីកច្ចូនុ ។ ប៉ុន្តែ បញ្ហាដូល់ចិវការមិនគ្រប់គ្រាន់ និងការផ្តល់លួយយើតយ៉ាវបានបង្កាក់ដល់ការវិកចេហិន ។

៥៦- វដ្ឋិនុញ្ញ បានធានាយិច្ឆេទលក្ខណៈការអប់រំដោយតមបង់ថ្វី និងប្រកបដោយគុណភាព ។ ក្នុងការអនុវត្ត ត្រូវរាយការណ៍ជាមួយ បានវិរកពន្លំប្រមាណៗ ភាគៗ នៃបន្ទុកខាងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងការយកកុងឯកទៅថ្មីឡើង ។ បច្ចុប្បន្ន លោកត្រូវ-អ្នកត្រួចទូលបានប្រាក់បៀវត្សរៀបចំ ស្រីនឹង១៣ ដុល្លារក្នុងមួយខែ ដែលមិនត្រូវបំព្រាជ់ ហើយជាប្រើប្រាស់បើកឱ្យបើតប៉ារ់ ។ ការផ្តល់ប្រាក់បំណាច់ខាងក្រោមឈានធម្មតាលិពីពាលិត្តិធនេះ ដែលនៅមិនទាន់បានបើកឱ្យ នៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០២ នៅថ្ងៃឯក និងបង្កើនប្រាក់ខែបុណ្ណិកត្រួតពិនិត្យ ២ ដង នៃទីក្រុងបច្ចុប្បន្ន ។ ត្រូវរាយការណ៍ជាមួយនៅតែបន្ថែមដែលបានបង្កើតឡើង ។ បច្ចុប្បន្ន និងរហូតភាគបំពាន់រៀល (ប្រមាណពី ៥ ការដល់ ពី ការ ដល់ ពី ការអាមេរិក បានបើសពិនេះឡើង) ការផ្តល់ប្រាក់បំណាច់ខាងក្រោមឈានធម្មតាលិពីពាលិត្តិធនេះ និងរាយការណ៍ជាមួយ ។

៥៧- ប្រការនេះ នាយករដ្ឋមន្ត្រីអាគ្រោះបង់ចោលការសិក្សាលូសំ ឬ បច្ចុប្បន្ន ឬ ភាគរយ និងក្នុងដែល
មានអាយុចុះលើវេទបច្ចុប្បន្នសិក្សាលូសំ ឬ បច្ចុប្បន្ន ឬ ភាគរយ និងក្នុងដែលត្រួតពេកនា នៅពេលពេកនាន់ទៅ
ដែល នៅមិថុនាមិថុនាបំផុត មានតែសិស្ស ១៧ ភាគរយប៉ុណ្ណោះចូលរួន ឬ ការបង់ចោលការសិក្សាដោយ
ជើងក្នុងខ្លួន នៅអាយុចាប់ពី ៩០ ឆ្នាំ និងជើងខ្លួនបំផុតនៅការបង់ចោលការសិក្សាដោយប្រមាណ ១២-១៤ ឆ្នាំ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩
មានកម្មារប្រមាណជាទុក ៥ ០០,០០០ អាយុពី ១២ ទៅ ១៤ ឆ្នាំ មិនបានចូលរួន។

៥៥- ទាក់ទងនិងបញ្ហានេះដោរ គឺការខ្ចោះខាតសាលាអ្វែវន នៅត្រប់កម្រិតសិក្សា និងជាតិសេស នៅតំបន់ជនបាន និងតំបន់ជាថៃស្រីលាស ។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០០១ នៅកម្រិតបច្ចុប់មសិក្សា ក្នុងចំនួន៩,០២៦ តាមសាលាអ្វែវ សាលាអ្វែវចំនួន៨៧៤ មានសិស្សប្រចើនបាតុពេក និងសាលាអ្វែវចំនួន ១,១១៤ មិនអាចផ្តល់កម្រិតបច្ចុប់មសិក្សា បំពេញវិធាននេះ នៅកម្រិតមធ្យមសិក្សា បញ្ជាការនៃពេរភ្នំពេញ ស្រុក ៥ (ដែលជាអនុតំបន់ នៃខេត្ត-ក្រុងចំនួន ២៤ នៃប្រទេសកម្ពុជា) តុមានសាលាមធ្យមសិក្សាបច្ចុប់មភ្នំពេញ នៅខេត្តពន្ធតីរាជកណ្ឌសាន្តនៃប្រទេស មានសាលាមធ្យមសិក្សាកំពង់មួយគត់សម្រាប់ខេត្តទាំងមួយ ។ ឧត្តមសិក្សា ជាទូទៅមានពេលវេលាដឹកជញ្ជូន នៅក្នុងកំពង់បំរុញ ។

៥៩- តាមការវាំងគិត អ្នកទទួលរងចូកដានគេ គឺអ្នកក្រហម ការធ្វើដែវ្យនូមតាមយកលពិពេលថ្មី។ នៅលើការយកលពិពេល យុអិនិខិក និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានរកយើត្សាតា ការមិនចេះអក្សរ គឺមានការរាល់ដានគេបំផុត ក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ ដែលរស់នៅក្រោមខ្សោតក្រឹក។ តែម្នាក់នៃការសិក្សា ប្រើនៅតែ

ឯកសារមត្តភាពរបស់គ្រួមទាំងនេះ មានន័យថា កុមារជ្រើនដកចេញពីសាលា និងយកទៅឱ្យដោយធ្វើការវៃស្របតាមស្របតាមការបង្កើតរាជរដ្ឋបាល។

៦០- ពេងស្រី ត្រូវប្រយោមមុខនឹងឧបសត្វបន្ថែមឡើង មទ្រៀត ។ ចិរិតបង្កិចង់ខានសង្គម និងកំនើនតួន ស្តីពីការថែកការងារដូច និងតម្លៃនៃការរៀននូវត្រូវបស់ក្នុងស្រី ហណ្ឌាលិម្បីមានអតិថិជ្ជការខាងក្រោម ។ ការអប់រំមុនចូលសាលាដែលក្នុងស្រី និងកោងប្រឈម មានអត្រាប្រហាក់ប្រាំហើយត្រូវបានការពារ ។ បុំន្តែ ដល់ថ្មាក់មធ្យមសិក្សា ក្នុងស្រីមានតែ ១ ភាព ៣ នៃសិស្ស និងនៅថ្មាក់ក្រោយមធ្យមសិក្សា មានតែ ១ ភាព ៥ ប៉ុណ្ណោះ ។ ការសិក្សាមួយកាលពីពេលថ្មីនេះ ដែលផ្តល់ថ្មីការដោយ យុទ្ធសាស្ត្រ ឬនរកយើងឱ្យថា បន្ថែមពីឯធមិត្តវប្បធម៌ មានកត្តាសំខាន់ ៣ ឡើង ឬនប៉ះពាល់ ដល់ការបន្ទូររៀននូវត្រូវបស់ក្នុងស្រីនៅក្នុងសាលា : ស្អាតរោរបវិន្ទុ រមទាំងថ្មាក់រៀន ទីក និងននាមួយ គុណភាពនៃការប្រាស់ប្រាស់នៅក្នុងស្រី និងសិស្សដែឡើង និងគុណភាព និងភាពទាក់ទងទាំងការបង្រៀន និងកម្មវិធី សិក្សា ។

៩៣- នៅក្នុងទីក្រុងក្រុងពេញ តាំងការពិសេស បានអភិវឌ្ឍន៍ទៅមើលសាលាបរិវេសម្រាប់ក្នុងផ្ទះ និងពិការរំភ្លក ដែលដឹងទីការដោយអង្គការក្រោមដៃអាតិថាលក្ខុងស្រុកណ៍ ជ្រើសរើស។ សាលាបរិវេសនេះ ផ្តល់ការអប់រំដែលត្រូវដែល

ក្រោងច្បាក់បំបែកសិក្សា ដោយប្រើប្រាស់រោកបេក់ប្រជាពក្សរលម្អាប់មនុស្សខ្លាំង និងភាសាដោលព្រៃា ។ សាលានេះ ផ្តល់ការអប់រំខាងសិល្បៈ និងការប្រើកប្រើនដល់ត្រួវដំឡើង សំខាន់ជាងនេះទៅឡើង សាលានេះ បញ្ចូលសិក្សានៅក្នុងប្រព័ន្ធសាលាបស់ខ្លួន ដោយផ្តល់ជនឲយតាមដាន និងការប្រើកប្រើនបាបនុស្សម្អាប់ត្រូ និងបុគ្គលិកនៅសាលានៅក្នុងនេះ ។ ការដោះស្រាយបែបនេះ សមនឹងទទួលបានការគោរពសរសើរ ដោយអង្គភាពនេះបានជឿពីរួមានការទទួលយកកុមារពិការ ត្រូវបានដំឡើងដោយសាធារណរដ្ឋ និងដឹកជញ្ជូនដំឡើងបុរិវិធីថ្មី ។ សាលាល្អែដៃដំឡើង មាននៅក្នុងខេត្ត ២ ឡើង ដែលផ្តល់ការគិតថ្នូរដែលកុមារប្រមាណ ៤០០ នាក់ ។

៦៤- ការទិន្នន័យបស់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីកែលំអបព្រៃា និងការវិកចេចមីនីខេះ បុន្ថែវការឱ្យមានចំនួនជាងនេះថែមឡើង ។ សាកចរម្យយរបស់ក្រសួងអប់រំ ឆ្នាំ២០០១ ដែលឱ្យបំបាត់ការបង់ប្រាក់ចូលរៀន នៅច្បាក់បំបែកសិក្សា និងមធ្យមសិក្សាបំបែកកុម្ភិមិ បានទាំងឱ្យមានការពិនិត្យដំឡើងសិស្សចូលរៀន ។ តាមស្ថិតិរបស់ក្រសួង សិស្ស ថ្មីចិច្ចនេះ ៣៥០,០០០នាក់ បានចូលរៀនក្នុងឆ្នាំសិក្សា ពីខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០១ មក ។ កំណើនការចំណាយទៅ លើការអប់រំពេលថ្មីនេះ (ពី៤ ពាន់ពាន់រៀល ឬ ១៤.៣ លានដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានផ្តល់ជូនតាមរយៈថ្មីការជាតិឆ្នាំ ២០០២) កំត្រូវស្ថាតមនឹងដំឡើង ។ តំណាងពិសេស សូមស្ថាតមនឹងចំណោះការបង្កើតការឃាល់យសម្អាប់ ក្រោងពិការ របស់ក្រសួងអប់រំ ។ កម្មវិធីមួយស្សម្អាប់ប្រើកប្រើនត្រូវ និងនាយកសាលា សម្រាប់លើក្រុងការ របស់កុមារពិការ និងកិច្ចិខិតខំ ដើម្បីលើកទិកចិត្តឱ្យកុមារពិការបន្ទិចបន្ទិច បានចូលរៀន កំត្តរវ៉ាទទួលបានការគោរព សរសើរដំឡើង ។

៦៥- តំណាងពិសេស បានដើរអំពីការបន្ទាបាយតាត ចំពោះការបណ្តុះបណ្តាលមនុស្សពិការឱ្យធ្វើជាត្រូ និងបានពិភាក្សាបញ្ញានេះ ជាមួយដឹងមនុស្សក្រសួងអប់រំ ។ ការជាត់ចេញនេះ ហាក់ដូចជាយរលើមួលដ្ឋានវប្បធម៌ និងការទាមទារខាងផ្លូវចុះហ្មាប់ ។ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី បានជំបាត់តំណាងពិសេសថា បញ្ញានេះកំពុងត្រូវបានពិនិត្យឡើង វិញ្ញាដោយក្រសួងក្នុងទិន្នន័យ បទបញ្ជាផ្ទៃត្រូវក្នុងឆ្នាំ១៩៩៨ ស្ថិតិសហលក្ខណិករបស់មន្ត្រីរាជការសិរិលនេះ ត្រូវបានបញ្ជាផ្ទៃត្រូវក្នុងទិន្នន័យ នៅមន្ត្រីរាជការសិរិលបំពេញនូវការយសម្អាប់ត្រូវបានបញ្ជាផ្ទៃត្រូវក្នុងទិន្នន័យ ។ តំណាងពិសេស បានស្ថាតមនឹងចំណោះការបើកចំបាបស់ក្រសួង ក្នុងការពិភាក្សាបញ្ញានេះ និងលើកទិកចិត្តដល់ក្រសួង ឱ្យដោះស្រាយបញ្ញានេះ ក្នុងស្ថានពិភាគបញ្ហាបញ្ហាបំបាត់ ដែលបញ្ជាបន្ទូវកម្មវិធីតាមវិស័យអប់រំ ។ តាមមួលដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្ស ប្រជាយសំអាងលើសម្រេចក្នុងត្រូវការជាតំបាត់នៃប្រព័ន្ធសិក្សាបំបាបស់ប្រទេសកម្ពុជា ការជាត់ចេញនេះនូវមនុស្សពិការ ដែលបានបង្កើនុយន មិនអាចបញ្ជាក់ថាត្រូវបានបង្កើនុយន ។ លើសពីនេះទៅឡើង ត្រូវការរាជមានតួនាទិកគ្នាដើរីដែលមានស្សម្អាប់ សិស្សពិការ ។

៦៦- ជាការសំខាន់ណាស់ ដែលមិនការពិនិត្យកិបាល ត្រូវផ្តល់ឱ្យដោយពេញលេញ និងដោយត្រានការយើតប៉ាវ ។ ឧទាហរណ៍ កញ្ចប់ថីការស្សម្អាប់ខេត្តនានា ដែលត្រូវទទួលតិចប្រើប្រើន សម្រាប់ការអប់រំឆ្នាំ២០០១ បានប្រើពេល

រហូតដល់ពាកកកណ្តាលផ្ទាំង១០០ម៉ោង ចំពោះថ្មីការអប់រំសម្រាប់ផ្ទាំង១០០ម៉ោង ទើបតែបានសេចក្តីអនុញ្ញាតឱ្យបើករួម ភាគរយ នៅខេមចិន ផ្ទាំង១០០ម៉ោង នៃបុណ្យភាព កិច្ចខិតខំ ដើម្បីដោះស្រាយប្រាកំប្រែវគ្រឿវទាបសម្រាប់ត្រូវកំណើនការកំណត់ដំឡើង កម្ពុជាឌីតាំងត្រូវការអប់រំបស់រដ្ឋាភិបាល និងដែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអប់រំផ្ទាំង០៩-២០០៥ ផ្តល់ឱ្យមានប្រាកំប្រែវគ្រឿវទ្រួដង សម្រាប់រយៈពេល ៥ ឆ្នាំ។ ការនេះ ចាំព័ត៌ម្រូវអនុវត្តដោយមិនពន្លាបានលើមួយច្បាស់ទេ ។

៦៧- រដ្ឋាភិបាល និងប្រធែសង្គលជីវិយ ត្រូវបានដំឡើងដូចម្ខោគ ដល់ដឹកកអប់រំក្រោប្រព័ន្ធ ដែលដូរ ដល់សេចក្តីត្រូវការចាំបាច់របស់អ្នកហេះបង់ចោលការសិក្សា និងមនុស្សទាំងដែលមិនចេះអក្សរ ។ ត្រូវប្រឈមមុខ និងបញ្ហាប្រាក់បៀវត្សរដឹងដិល បញ្ហាបិកប្រាក់មិនទេរដឹងទាត់ និងបញ្ហាបិនិចយាយខាងការហើកហើន ដូចពួកអ្នកភ្លើង ប្រព័ន្ធដែរ ។ ការតភ្តាប់ដឹកកអប់រំរបស់រដ្ឋ ត្រូវតែបានពាណិជ្ជ ដើម្បីសម្រេចដល់ការធ្វើសមារណកម្មកូម្មារ នៅក្នុងណាយកដៃនាមអាមេរិកជាមុន ។ កម្ពុជាឌីសិក្សាត្រូវដឹកការណូលដឹងដិលនូវការរាយសរស់ ជាមួយនិងមុខជំនាញរក្សាក់ចំណោល ដើម្បីជួយការព្រមការកែលំអកមិតជីវិភាព ។

ឧែវ- ពំណាយពិសេស សូមស្តាគមនឹងដល់កិច្ចិខិតខ ដើមីប្រយុទ្ធនឹងអំពើករល្អ ក្នុងប្រព័ន្ធអប់រាយ

៦៤- ក្នុងវិស័យអប់រំ កែងចាយវិស័យដៃទៀតដែរ គិចចុសហប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការជិតស្តីឡើ រវាងរដ្ឋាភិបាល ប្រទេសផ្លូវ ជំនួយ និងអងការក្រោរជាតិបាល គឺជាការសំខាន់។

ស. បញ្ជាចំនោជាន និងដីធី

៧០- អ្នកក្រកម្មដា នៅទីតាំបន់បានរាយការអត់ដី និងការឱ្យតាមចំណុចផ្តល់នៅត្រួវដោយមិនស្ថិតិថត ។ ការវិនិយោគ ទុនឈកជន និងការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារាជនាសម្បទ បណ្តុះបណ្តាលឱ្យមានទាំងការផ្តល់សំបុរីកនៃនុំបណ្តាល់អាសន្ន និងការ តាំងទិន្នន័យត្រួវដោយមិនត្រូវបានរាយការពីរាជរដ្ឋបាលទេ ។ សហគមន៍សំណង់ការាជិបតែយកនៅតំបន់ទីក្រុង ងាយរន គ្រារោង និងការឱ្យបានរាយការពីរាជរដ្ឋបាលទេ ។ ទៅនេះបីជាករណិខេះ ការតាំងទិន្នន័យត្រួវមិនរាជរដ្ឋបាលរបស់រាជរដ្ឋបាលទេ ។ ការឱ្យតាមចំណុចផ្តល់នៅត្រួវដោយ អ្នកដែលរាយការប៉ែបាល មិនត្រូវបានខ្សោចប្រយោជន៍បំផុំមទ្ទោះតែទេ ។

៧១- ការអនុម័តច្បាប់រូបមិទាល នៅឆ្នាំ២០០៩ ត្រូវបានស្វែគមនឹង ។ ច្បាប់នេះ បានផ្តល់សិទ្ធិដល់ប្រជាពលរដ្ឋខ្លះ ដែលបានការំកាប់ដីរបស់រដ្ឋ ដើម្បីទទួលបានសិទ្ធិការំកាប់ដោយសេវា ។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅលើដីសាធារណៈ ដែលមិនអាចទទួលបានសិទ្ធិការំកាប់បាន អាចផ្តល់សិទ្ធិការំកាប់ជាបណ្តុះអាសន្នបាន ។ បើទេ ក្នុងការអនុម័ត សហគមនឹងក្រុងក្រារ ត្រានុលទ្ធភាពទទួលបានពីមានអំពីសិទ្ធិបែបនេះទេ ហើយនៅពេលដោយរោគរារាំង

ទិន្នន័យថាទីដោយមិនស្ថិតិត្តដែល ។ ការខិតខំគ្នាតែបានធ្វើឡើង ដើម្បីបង្កើតការយល់ដឹងជាសាពារណ៍អំពើថ្លាប់នេះ ។

ពេល - ការតាំងលំនៅក្រោក្របខ័ណ្ឌរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ត្រូវបានបង្កែងចំនួនពី ១៨០,០០០ នាក់ ទៅ ២០០,០០០ នាក់ ។ លំនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញមិនមែនជាបច្ចេកទេស ដែលអាមុទ្ធលើលយកបានឈាមសំបុត្រិតាំងនៅក្នុងទីក្រុងរបស់គេ ដូលឱ្យអ្នកក្រុងរដ្ឋធានប្រយោជន៍ខ្លះ របៀបតាំងលំនៅក្នុងភ្នំពេញការងារដើម្បី ការអប់រំ និងកំន្លែងព្យាយាមបច្ចុប្បន្នទីក្រុង ដូចមួយទេរឹង ក្នុងចំណោមកំន្លែងតាំងលំនៅក្នុងទីក្រុងរបស់គេ ១៥ សម្រាប់ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទៅរស់នៅក្នុង ដូលប្រយោជន៍ខ្លះ តិចតុច ។ តាំងការការិស់ស បានកត់សំគាល់យើងឲ្យចាំលក្ខណៈទីក្រុងចំនួននេះ អាចស្ថិតក្រោមអប្បបិរាជា ដែលត្រូវឱ្យរដ្ឋបានបំពេញការត្រួតពិនិត្យរបស់ខ្លួន ស្របតាមអនុសញ្ញាអនុរាជាតិស្ថិតិសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធមិ ហើយបានបានមួយដែរចា ការតាំងលំនៅក្នុងទីក្រុងចំនួននេះ បានកើតឡើងបន្ទាប់ពីក្រុងរដ្ឋបានបំពេញការត្រួតពិនិត្យរបស់ខ្លួន នៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ។

ពេល - ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០២ តាំងាយពិសេស បានអារ៉ើច្បាប់ទៅត្រួតស្ថិតិមិន្តោះ កិច្ចតំបន់មួយចំនួន នៅក្នុងទីក្រុង ប្រជាពលរដ្ឋតំបន់ការងារ ស្ថិតិនៅចំណោមប្រជាមាណា ២០ គ.ម. ពីទីក្រុងភ្នំពេញ។ តំបន់នេះ ជាប្រកសប្រាប់ ៣,៣០០ គ្រូសារ ដែលតាំងទីលំនៅត្រួត ក្រោយគ្រឹះនេះទីកន្លែងរបស់ពួកគេ នៅឈ្មោះតាតាសាក់ និងដើម្បីទទួលទិន្នន័យពីក្រុងភ្នំពេញ ការពិនិត្យការ ឆ្នាំ២០០១។ នៅពេលតាំងទីលំនៅត្រួត អនុងការស្ថិតិនៅជាដី វាលលិចទិន្នន័យអភិវឌ្ឍន៍នៅទីនេះទីយើរ តាំងពិពេលនោះមក គ្រូសារភាគច្រើនត្រូវបានឱ្យដឹងឲ្យយុទ្ធសាស្ត្រ ឬផ្លូវភាគច្រើន ខ្លះជប្រកសមរម្យ។ ប្រឡាយបង្កើរទីក អនាម៉ែយ ការផ្តល់ទីកប្រើប្រាស់ លម្អិតភាពធ្វូលរៀន និងសំណង់របៀបនៃការងារ សុខភាពបាន ប្រជាពលរដ្ឋតំបន់ឯកសារស្ថិតិមិន្តោះ តីខ្សោយតែខ្សោយ អ្នកដែលមិនបានទទួលបានដី ត្រូវដោកនៅក្រោមដឹងសំបកបាន ដែលផ្តល់ការការពារទិប្តុចោរក្នុងដឹងស្ថិតិមិន្តោះ។ បញ្ហាសុខភាពបានកើនឡើង ហើយការផ្តល់ទីកសារ អាបារ និងអនាម៉ែយ តីមិនបានត្រូវបានតាម។

៧៤- ពំណោះពិសេស បានលើកឡើងអំពីស្ថានភាពនៅអន្ត់ក្រាន និងស្ថានភាពត្រូវសារដែលត្រានដី នៅក្នុងពេល
ជួបប្រជុំជាបន្ទូបន្ទាប់ជាមួយឯងកម្លាំង ដោយ សុជាករ អភិបាលរាជធានីភ្នំពេញ និង ឯកឧត្តម អីម ឈុនលិច
រដ្ឋមន្ត្រីខាងការគ្រប់គ្រងដឹកឃើញ ។ លោកបានបានដឹងថា រាជធានីភ្នំពេញ និងមិនត្រូវចំពោះការដេញមនុស្សដោយបង្កើ
និងជួយដោះស្រាយថែកដឹកឃើញ ព្រមទាំងលើកកំពស់ការតាំងទីលំនៅដែលមានស្រាប់ ជាល់ប្រើប្រាស់ដឹកឃើញការតាំង
លំនៅថ្មីជាថ្រែងថ្រាយដំឡើង ។ លោកមានសេចក្តីពេញចិត្តដឹងដឹរ ដោយបានពួរថា សាធារណក្រុងនឹងធ្វើការពីគ្រោះត្រីមត្រី
ជាមួយសហគមនីដែលមានការប៉ែនពេល ។ អភិបាលគ្រប់គ្រងភ្នំពេញ បានសន្យាថា ការថែកដឹកឃើញនឹងត្រូវសារដែលត្រានដី
ជាង ៦០០ ត្រូវសារ នៅអន្ត់ក្រាន និងចាប់ផ្តើមមុនបំណាច់ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០១២ ហើយសន្យាថា ផ្លូវត្រូវនៅការ
តាំបន់នេះ នឹងចាប់ផ្តើមជិនបានខែសីហា ឆ្នាំ២០០១២ ឡើយ ។

៧៥- ក្នុងបរិយាកាសជា឴ិធីមាន អ្នករស់នៅក្នុងតំបន់ព្រះមុនីវង្វ នៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ បានខិតខំកំណែរការ របស់គេគូរឱ្យកត់សំគាល់ ពីព្រះពុកគោមនជ្ជីដោយសមហេតុសមជល់ និងបានការអនុញ្ញាតឱ្យរស់នៅលើ តំបន់នេះតម្រូវឡើង។

៧៦- “ការដៃណីមួយកដី” នៅតាមដែលផែនបទ ស្ថិតនៅជាបញ្ហា ។ ដែលកើរការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដី ស្របតាមច្បាប់ ភ្នុមិតាលឆ្នាំ២០១២ និងកែតមានក្នុងពេលឆ្នាំ៧នេះ ។ ប្រសិនបើមិនបានរកដួងដោយដោយចិត្តទុកដាក់ទេ ដីដែរការនេះវាទិនអមមកជាមួយនូវកំណើនដឹងថ្មីដី និងការបណ្តុះបណ្តាលដោយបង្កើ ដោយសារតម្លៃដី និងទ្រព្យសម្រាតិកើនឡើង ។ ប្រព័ន្ធពុលាការដែលផ្តល់ឈ្មោះ ខកខានមិនបានការពារប្រសាំងនិងបញ្ហាបែបនេះទេ និងបើកចំហើរមានការតែកបន្ត ជាប្រើប្រាស់ពិសំណាក់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធនិងកងកម្មាំងសិតុធមុខ ។ ចំណាត់ថ្នាក់ត្រូវមានការយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានដិតដល់ ដើម្បីធានាថា ជម្ងោះដីដីត្រូវបានដោយត្រីមត្រី ជាតិសែស នៅពេលដែលផលប្រយោជន៍របស់អ្នកក្របយមុខនិងបុគ្គលមានអំណោម ។

៧៧- នៅដីខេត្តសកោ ឆ្នាំ២០១២ សកម្មជនខាងសិទ្ធិដីថ្មីបាក់ ឈ្មោះ កែវ វាន់ទួត ត្រូវបានចាប់ដាក់គឺ នៅខេត្តកំពង់ចាម ហើយមត្តិថ្នាក់ខ្លះមួលដ្ឋានមួយរូប បានប្រាប់ថា តាតនិងត្រូវប្រយោមមុខនិងការចោចប្រការនៃពីបទព្រហ្មទីណ្ឌ ហើយចិនបញ្ចុះបញ្ចុះមនុស្សចំនាំ ១៩១ ត្រូវរាយ ឱ្យលេបដំការនេះរាយកម្មសិទ្ធិដីដីលឱ្យក្រុមហ៊ុនរាយមិរិក វិនិយោគដំដើមីមេសាក់ ដែលពួកគោនប្រសាំងទេនោះ ។ នៅមុនពេលកំពុងជាប់ក្នុងព្រៃនទានាការ និងមុនមានសវនាការ ដើម្បីកំណត់អំពីទោសកំបុសរបសកាត់ ការខិតខំមួយត្រូវបានចាត់ឱ្យមានឡើង ដើម្បីដកគាត់ចេញពីមុខតំណែងជាគិប្រិយាយដោយក្នុងពេលជាមួយត្រូវបានដោយបានដែលពារីនៅក្នុងពេលទេស្សុនេះ ដែលនគរបាល និងមត្តិថ្និថិមិតានបិសែដ ។ តំណាងពិសែស មានការខ្ចោះខ្ចោះ ដោយបានដឹងក្នុងពេលទេស្សុនេះ កិច្ចរបស់លោកទៅខេត្តកំពង់ចាម ដែលថាយេង្ការៈ កែវ វាន់ទួត សមាជិកនៃដែនជាតិភាគពិចមួលសិមចាម-ជនជាតិមួយ ដែលមិនដែលមានប្រវត្តិជាតុកដ្ឋាលសិយម-កំត្រូវបានពាក់ផ្តាកឲ្យចាត់ការវេរោះក្រដ្ឋាលសិយម ។ នៅពាក់កណ្តាលខេមិចុំទា ឆ្នាំ២០១២ ប្រមាណ ៣ សប្តាហ៍ បន្ទាប់ពីថ្ងៃប៉ុន្មោះ កែវ វាន់ទួត ទិបំជុំត ត្រូវបានដោះលើកិច្ចរបស់លោកទៅខេត្តកំពង់ចាម ។ តំណាងពិសែស និងចំណោមលទ្ធផលចុងក្រោយនេះ នៅក្នុងបិទិនិយត្តកម្ម ។

៧៨- ជាទិបញ្ចប់ តំណាងពិសែសសុំមសំមួងការពេញចិត្តរបស់លោក ចំពោះលទ្ធផលគ្នរជាទិរករាយ អំពីករណីដី នៅស្រុកបរកែវ ខេត្តពន្ធគី ដែលការបណ្តុះបណ្តាលយ៉ង់ចេញពីភូមិអាស្រាប្រាមចំនួន ៣ ភូមិ ត្រូវបានទែបស្ថាត់បានដោយសារអនុវត្តន៍របស់ព្រះមហាក្សត្រ និងនាយករដ្ឋមន្ត្រី ។

III- សេចក្តីសិទ្ធិដាន និងអនុសាសន៍

៣៤- ប្រធែសកម្មជាបានផ្តល់នូវការបង្ហាញត្រូវឱ្យដើរឡើងចិត្តបានមួយ នៃការមិនអាចបំបែកបាននៃសិទ្ធិមនុស្ស

- សិទ្ធិពាលរដ្ឋ និយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ បញ្ជាសិទ្ធិមនុស្សដីកែងដោយ ដែលមនុស្សមាក់បង្ហាញចេញមក មនុស្សមាក់នោះទៅជាគ្មោះប្រយោជមុខនឹងបញ្ហាសំខាន់ជាប់ប្រទាក់ត្រាខេរិញ ដូចជាបញ្ហាផ្លូវការ អំពើពុករល្អយ និងការគ្រាន់ច្បាប់ថ្មាប់ ការកែលអស្ងានភាពរួម ទាមទារឱ្យមានយុទ្ធសាស្ត្រសកល និងនុនៃនិយោបាយដីខ្លាំងភាសាមួយ ដល់ប្រយោជនីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែកំណត់ជាទីមួយ ហើយការឈើចាប់របស់ពួកគេត្រូវបារោះស៊ីស៊ីស៊ី ប្រធែសង្គល់ដីនូយត្រូវបញ្ហាកែងឱ្យច្បាប់ថ្មាប់ ជីនូយដែលគេបានផ្តល់មក ពិតជាបានជាប្រយោជនីដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ទីមួយគឺអ្នកក្រោមជាន់គេបំជុំតកុងចំណោមអ្នកក្រោមជាន់ នៅក្នុងតាមត្រូវឈល់ថា ជីនូយគឺជាសហភាពី និងត្រូវយល់ថា ប្រធែសង្គល់ជីនូយសង្កែម និងមានសិទ្ធិមិនលម្អិតជាលិខិត ។

៤០- ប្រធែសកម្មជាបានធ្វើដីណើរយ៉ាងវេងឆ្លាយមួយ ក្នុងទសវត្ថុកនុងមក ។ សន្តិភាពកំពុងដីកនាំឆ្លោះទៅការនៃស្ថិភាព ហើយឱ្យការស្រួលបានបើកចំបាច់ពោះអ្នកខ្លួន សំរាប់ឱ្យមានភាពប្រសិទ្ធភីនៅលើសេដ្ឋកិច្ច ។ កំបុងនូវបាត់ក្នុងអវិជ្ជមាន ដែលបាបចាំងអំពើពុករល្អយ ការកើនឡើងនៃភាពព្រឹក ការគ្រាន់ច្បាប់ថ្មាប់ អំពើហើយការឈើបាយ និងអំពើហើយរបស់បុរាណនុស្ស បានដើរមុខទេ ។ ប្រការនេះ បានទប់ស្ថាត់មិនឱ្យគិតជាសង្គកែវឡើងបានវាទ់ស្ថាត់ភាពព្រឹមត្រូវក្នុងការបោះឆ្នោត វាថ្មីឱ្យកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកែវត្រូវឈប់ជាយល់បាន នៅក្នុងប្រធែសមួយ ក្នុងចំណោមប្រធែស ដែលក្រោមជាន់គេបំជុំតនៅក្នុងពិភពលោក និងផ្តល់ឱ្យការស្រួលនូវខ្លួនច្បាប់ ។ និងអស់នេះ បានដូយ និងដីរូញ ដោយសារតែតាមប្រព័ន្ធតុលាការ ដែលអាចដើរការបានដោយត្រឹមត្រូវ ។

ឯកសារនិងសេចក្តីសិទ្ធិដាន

ក. ឯករាជ្យភាពរបស់គុណភាព

- ការប្រជាធិបតេយ្យ ត្រូវត្រូវធ្វើឡើងដីលើបន្ទាត់ ដែលទប់ស្ថាត់ការលើតណាស់ និងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធតុលាការ ។ គណៈមេដារី ត្រូវជាសំបុរុបទបញ្ហាបែងចែក ដែលបង្រួចប្រើប្រាស់ក្រុមពេទ្យក្នុងការសិក្សា ។

- លក្ខណិក៖ ត្រូវអនុម័តឱ្យទៅជាគ្មាប់ ដោយកុំបន្ទាយពេលពេទ្យ ។ លក្ខណិក៖ ចាំបាច់ត្រូវបញ្ហាបែងចែក ដែលនឹងបន្ថយឱ្យការសម្រាប់ប្រព័ន្ធអំពើពុករល្អយ ។ លក្ខណិក៖ ត្រូវជាក់ចេញចំណូនុយនៃ

សេវាតុលាការ បង្កើតប្រព័ន្ធកាន់មុខតំណែង និងផ្តល់ឱ្យថ្វីក្រមទូវប្រាក់ខែគ្រប់គ្រាន់ វិសោធនកម្ម ដើម្បីរាប់ស្តីពី ឧត្តមភ្នំប្រើក្រារនៃអង្គភ័យ និងចែកចាយពីការរៀបចំ និងការប្រព័ន្ធឌីជីថាមពេលវេលាដែលក្នុងក្រុងក្រោម កំពូវធ្វើឱ្យបានរួម ការងារប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ រួមមានអាណាព និងការដែលការឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។

- កញ្ចប់ថ្មីការដោយខ្សោក និងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់វិស័យយុត្តិធម៌ ត្រូវតែបានបែងចែក និងបើកឱ្យ ទាន់ពេលវេលា។ ការធ្វើបែបនេះនឹងធានាទំនាក់ការបើកប្រាក់ខែគ្រប់គ្រាន់ និងផ្តល់ដល់ការចំណាយលើកិច្ចប្រព័ន្ធ ការងារប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ រួមមានអាណាព និងការដែលការឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។

- ការកែងប្រមូលរចនាសម្ព័ន្ធ ត្រូវឱ្យមានចំណោះខ្លួនភ្នំប្រើក្រារនៃអង្គភ័យ ប្រសិនបើអង្គភាពនេះ ត្រូវបំពេញត្រូវការ ដែលប្រាក់ខ្លួនភ្នំប្រើក្រារនៃការងារនេះ និងការងារនេះ និងត្រូវជាប់ពាក់ព័ន្ធដាមួយគណបក្សនៃយោបាយណាមួយឡើយ ហើយប្រព័ន្ធសម្រាប់ត្រូវឯកសារ និងថ្មីដែលមិនមែនមួយ ត្រូវតែមានជាថាមុខ សម្រាប់បង្ការការង្រៀវត្រូវការឱ្យបានក្រោមក្រោម មាត្រា ១៥ នៃចែកចាយពីការងារ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យថ្វីក្រម និងប្រព័ន្ធផាងមុខ ដើម្បីរាប់ស្តីពីការងារ យ៉ាងសកម្មភាពបក្សនៃយោបាយ ចាំបាច់ត្រូវធ្វើវិសោធនកម្ម។

៨. អំពើបើងក្រុងការងារបោះឆ្នោត

- គណបក្សនៃយោបាយ ត្រូវដាក់ឱ្យទទួលខុសត្រូវចំណោះការងារថា សមាជិករបស់ខ្លួនដៃរៀល និង ចាំបាច់ដែលរាយការប្រព័ន្ធអំពើបំភិតបំភិតចាប់ពីថ្ងៃទី៣៧ មាត្រា ៣៧ នៃថ្មីដែលក្នុងការ ការសិរិល ត្រូវឱ្យមន្ត្រីដោកបាលស្ថិតនៅជាអព្យាក្រុត ដែលនិងបាមិនឱ្យបើកប្រើប្រាស់មុខនាមីរបស់ខ្លួន និង សម្រាប់របស់រដ្ឋ ដើម្បីបំនិសកម្មភាពនៃយោបាយនេះ ត្រូវតែអនុវត្តឱ្យបានយ៉ាងតិចវិនិច្ឆ័យ។

- ការត្រួតពិនិត្យមិនត្រូវបាន យោបាយ និងភ្នាក់របស់រដ្ឋដែលទ្រូវត្រូវត្រូវតែបំអារិយៈ ដើម្បីទិន្នន័យតំបន់ការ ចូលពាក់ព័ន្ធរបស់អ្នកចាប់ពីថ្ងៃទី៣៧ ក្នុងក្រុងកម្ពុជាក្នុងនិងការងារបោះឆ្នោត។ កសិកាមីនេះការជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងក្រុងកម្ពុជាបាន យោបាយ និងភ្នាក់របស់រដ្ឋដែលទ្រូវត្រូវតែបំជុំតុំ។

- ក្នុងរយៈពេលបោះឆ្នោត កន្លែមរោងក្នុងថ្វីក្នុងបន្ទាយ បន្ទាយបានដែលបាយកាត់មិនឱ្យ នករបាល និងយោបាយការងារ នានាដែនឡើងពេលចប់ការកិច្ច ត្រូវតែបានអនុវត្តឱ្យបានមិឃំម៉ាត់ ដោយមេបញ្ចារត្រូវ ទទួលខុសត្រូវចំណោះការប្រព័ន្ធលើស មេបញ្ចារការយោបាយ ផ្តាស់ប្តូរជាតិដីបន្ថែមនៃមួយឡើង។

- បច្ចន្ទីតិចអង្វាយ ត្រូវធ្វើឱ្យមានឡើង ដើម្បីធានាឌលទ្ធភាពសិក្សាក្នុងប្រព័ន្ធដ្ឋាមបានអនុវត្តន៍ សម្រាប់គណបក្សនយោបាយ មេដឹកនាំគណបក្ស និងបក្សជនឈររយៈ។ ត្ននាគិរបស់អ្នករាយការ ដែលត្រូវបានប្រព័ន្ធជ្មាយពីមាន ត្រូវតែធ្វើឱ្យសេវាភាណក្នុងការសំឡែងមតិអាជធ្វើទៅកាន់ដោយមិនបន្ទុចបង្កាក់សេវាភាណនេះ ។

គ. ការសម្រាប់ដោយហ្មមនុស្ស

- ការត្រួតពិនិត្យត្រូវមានជាចាំបាច់ ដើម្បីធានាថានគរបាលមិនបានពុំពេញ ប្រអត់ខិនចំពោះការវាយប្រហារវំបស់នេះ និងធានាថា សំណុំរឿងស្នើការណីនេះទាំងអស់ ដែលប្រមូលបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ត្រូវតែបានបញ្ជីទៅការ ។ ឧប្បត្តិកេតុលក្ខ ដែលនគរបាលខកខានមិនបានធ្វើអនុវត្តមន្ត្រ ត្រូវមានការសិុបអង្គតិយ្យបានហ្មត់ចំពោះ ហើយត្រូវមានប្រកាសអំពីបទវិនិយោប់ ប្រចាំថ្ងៃខ្លួនដែលបានបញ្ជីក្នុងការធ្វើស្រាវជ្រាវ ដែលមានកសិក្សាតាមអំពីការធ្វើស្រាវជ្រាវ ប្រចាំថ្ងៃខ្លួនប្រចាំថ្ងៃខ្លួនដែលបានបញ្ជីក្នុងការធ្វើស្រាវជ្រាវ ។

- បច្ចន្ទីតិចអង្វាយនៃបទវិនិយោប់សេហ្មជាតិ ចំពោះភ្នាក់ងារទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រពិបត៏ថ្មាប់ ត្រូវផ្តល់ជាមួយឱ្យសមាជិកទាំងអស់នៃកងកម្មាំងនគរបាលកម្ពុជា បានដើង និងប្រពិបត៏តាម មាត្រាធិេះ ទីេ និងទីែ នៃឯកសារនេះ មានការចាក់ទេសជាតិសេស ដែលចំណាំពីសេចក្តីត្រូវការចាំបាច់នៃជនសង្គ័យ ដែលត្រូវការពារឱ្យជុំតិការធ្វើបាប និងសេចក្តីចាំបាច់ដែលភ្នាក់ងារទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រពិបត៏ថ្មាប់ត្រូវបង្ហារកុំឱ្យរៀលកម្មភាព ។

- ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចាំបាច់ត្រូវផ្តល់បញ្ជាក់ពីការខ្លះខាតរបស់ខ្លួនដើរ ហើយស្មោរថា ហេតុអ្និបានជានគរបាល និងហ្មមនុស្ស ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រពិត្តិលើសនឹងថ្មាប់ ហេតុអ្និបានជាតុកគេមិនត្រូវបានកាត់ទោសហើយហេតុអ្និបានជានឹងការវេចឆ្លងថ្មាប់មិនត្រូវបានប្រពិត្តិតាម ។ ត្រូវមានការវិធានការជាំបាច់ ដើម្បីធានាថា អ្នកដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពីហើយប្រជាធិបតេយ្យហ្មមនុស្ស ត្រូវដោះស្រាយដោយសមស្របយ៉ាងពេញលេញទៅកាន់តាមថ្មាប់កម្ពុជានឹង កំដួងជាសន្និស័ព្ទអនុវត្តជាតិផ្សេងៗ ។ ទេរៀតដែលប្រទេសកម្ពុជាតាប់សន្យា ។

- អ្នករាយការជាអ្នករាយការសំបីអង្គត ប្រអង្គការមួយដែលមានសមាសភាពជាតំណាងទទួលខុសត្រូវមកពីគណបក្សនយោបាយផ្សេងៗ អ្នករាយក្រោរដ្ឋាភិបាល និងអ្នករាយការណ៍ ត្រូវតែបានបង្កើតឡើង ឱ្យបាននាប់បំផុតដែលអាចធ្វើបាន ដើម្បីពិនិត្យពិច័យនូវការប្រពិត្តិត្រូវបស់នគរបាល និងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចំពោះករណីសម្រាប់ដោយហ្មមនុស្ស ។ អ្នករាយនេះ ត្រូវមានអំណាចផ្លូវអនុសាសនីអំពីធានការព្រហ្មខ័ណ្ឌ ប្រវិធានការបទ

វិនិយោគ អង្គការនេះក្នុងពិនិត្យមិលដងដែរថា ហេតុស្តីបានជាការវាយប្រហាររបៀបនេះកើតឡើងបាន និងផ្តល់ជាមនុសាសន៍នូវឱចិបង្ហារកំខួរការវាយប្រហាររបៀបនេះកើតឡើង។

យ- សាធារណតំកើខ្មែរក្រហម

- តំណាងពិសេសសូមផ្តល់អនុសាសន៍ខ្លួចបន្ទាតិចិត្តខំប្រឹងបែង ដើម្បីស្វែងរកការពិត និងយុត្តិធម៌ ចំពោះឧប្រិជកម្មក្នុងយុត្តិធម៌យ៉ែខ្មែរក្រហម។ តុលាការគាំទ្រដោយអង្គការសហប្រជាតិ តីជាងប្រើប្រាស់មួយដែលបង្កើត ត្រូវបានឱ្យមានលក្ខណៈជិតជានៅតំបន់ទីនៃការធានាដល់ភាពយុត្តិធម៌ប្របាមបទដ្ឋានអនុរាជី។ ទេសជាប័ណ្ណធមាត្រដោយ បើពុំមានតុលាការរបៀបនេះទេនោះ លទ្ធភាពដៃទៀតនៅម្រាប់លើកស្តីយករូបរូមត្រាត្រូវត្រូវលើកមកពិចារណា។

៥- ជនជាតិព្រៃកំ

- រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានដ្រោញឲ្យបំពេញដោយពេញលេញនៃការត្រួតពិចារណាបស់ខ្លួន ស្របតាមអនុសញ្ញាស្តាំ ១៩៩១ ទាំងទេនីងបាន:របស់ជនកំស្នួល ដោយការយកចិត្តទុកដាក់ជាតិសេសលើគោលការណ៍សំខាន់នៅការមិនរូបញ្ជាផ្ទៃទេនូវដង។

- ការបំភិតបំភិយ ការចាប់ខ្លួន និងការគំរាយកំបង ទៅលើជនដែលបានជួយយ៉ាងស្របច្បាប់ដល់ពួកអ្នក ស្វែងរកការរក្សាំស្នួល ត្រូវតែបញ្ចប់។

ច-ការអប់រំ

- កពុប់ចិវាការដែលបានបែងចែកឲ្យដល់វិស័យអប់រំនៅក្នុងចិវាការជាតិ ត្រូវតែបើកឲ្យដោយពេញលេញ និងទាន់ពេលវេលា។ រដ្ឋាភិបាលត្រូវពិចារណាបាបដើម្បីតាមចិវាការជាតិបែន្នេមទៀតដល់វិស័យអប់រំ រួមទាំងការផ្តល់សម្រាប់សង្គមសាធារណៈតំបន់ជាថ្មាន និងការកំណត់អស់ម្នារោះប៉ុន្មានរបស់សាធារណៈរៀនដែលមានស្រាប់។

- ដែនការដែលមានស្រាប់ ដើម្បីតាមីនប្រាកំខែត្រូវ ត្រូវអនុវត្តន៍ជាអាមិកាតជាបន្ទាន់មួយ។ នេះជាប្រការសំខាន់ សំរាប់ប្រយុទ្ធនឹងបញ្ហាការបង់ផ្ទេរក្រោងការ ធ្វើឲ្យអ្នកក្រុមានលទ្ធភាពបានចូលរៀនបាន និងជាមធ្យាបាយមួយទាក់ទងត្រូវប្រើប្រាស់ដែលមានស្រាប់សាធារណៈរៀនដែលមានស្រាប់។

- វិធានការដោះស្រាយបញ្ហាតម្លាករវាងដែនខ័រក្នុងការអប់រំ ត្រូវត្រូវធ្វើបន្ទុ និងព្រៃនដែលមេច្ចោមឡើង។ កម្ពុជានឹងការដោះស្រាយបញ្ហាតម្លាករវិធានការដោះស្រាយកញ្ចប់សង្គមកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធមិះដែលទូកទុកស្រីនូវក្រោមឈាន ដូចដែលតាំងការសង្គមខេត្តកំពង់ចាមនេះ ដូចជាក្រុងដែលមេច្ចោមឡើងនៅក្នុងខេត្តកំពង់ចាមនេះ ហើយត្រូវតែបានព្រមិកបន្ទុម។

- កុមារដែនជាតិភាពតិច និងជនអនោគ្រាម ទាមទារឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ជាតិសេស។ កិច្ចខិតខំត្រូវធ្វើឱ្យមានឡើង ដើម្បីកែលបំណុលទូលាងការអប់រំ ដោយគោរពឱ្យបានពេញលេញនូវវប្បធមិះដែលមេច្ចោម និងសេចក្តីត្រូវការបស់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងនេះ ដោយស្ថាបនាមីមេរោនដែលបានរៀនសូត្រិតប្រោងសាកល្បង ស្រាប់ការអប់រំឡើង កាលវិភាគដែលអាចបាត់បែនបាន និងត្រូមកពិសហគមន៍មួលដានរបស់ពួកគេ។

- ការយកចិត្តទុកដាក់ និងជនបានបន្ទុម ត្រូវផ្តល់ឱ្យដល់ការអប់រំប្រព័ន្ធ ដើម្បីឱ្យបានទៅដែលក្នុងថាង់ប្រែបតេជាបង់បាលការសិក្សា ឬមិនដែលបានចូលរៀន ដែលមានចំណុចប្រើប្រាស់។ ការត្រូវបានរាយការកម្ពុជាអប់រំប្រព័ន្ធ និងប្រព័ន្ធសិក្សាក្នុងប្រព័ន្ធផ្សេងៗ ដើម្បីស្រួលដល់ការធ្វើឱ្យមាបរណកម្មសិស្ស នៅទីណាក់ដែលអាចធ្វើឱ្យបាន។ កម្ពុជាសិក្សាផ្សេងៗក្នុងប្រព័ន្ធផ្សេងៗ និងប្រព័ន្ធដូចត្រូវការបស់សិស្ស ហើយត្រូវតែបញ្ចប់ការរៀនអក្សរ ជាមួយជនាព្យាស្រាប់រកប្រាក់ចំណុល និង/បុរិជ្ជាជីវិះ ដើម្បីជាដំឡើងដែលការកែលបំអនុវត្តន៍របស់គេ។

- កិច្ចខិតខំប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធភាត់ឱ្យមានឡើង ដើម្បីកែលបំអគុលភាពត្រូវដែលចូលការវិធាននេះ។ ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សេងៗ គឺជាគ្មោះការចំណែកសម្រាប់ក្នុងវិស័យនេះ រួមទាំងការប្រើប្រាស់ត្រូវឱ្យដោះស្រាយឱ្យបានលួចដួងក្នុងពិភាគដែល។

- ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ទិន្នន័យអង្គការសហប្រជាតិនានា ប្រទេសផ្តល់ជំនួយ និងអង្គការក្រោមដែលត្រូវបន្ទុ និងព្រៃនដែលមេច្ចោមឡើង ដើម្បីព្រមិកកិច្ចខិតខំរបស់ខ្លួន ដើម្បីព្រមិកលទ្ធផលទូលាងការអប់រំ និងការកែលបំអគុលភាពនៃការអប់រំ។

៨- បញ្ហាលំនៅជាន់

- រដ្ឋាភិបាលត្រូវអនុម័តសេចក្តីព្រាយគោលនយោបាយតាំងទីលំនៅត្រូវដើម្បីបញ្ចប់នៅក្នុងក្រុមិតាលកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០១ និងជាន់ចាត្រាននរណាម្មាក់ ត្រូវទូកទុកសំនោយប៉ុន្ម័ន់ដោយសារតែការតាំងទីលំនៅត្រូវឱ្យនោះឡើយ។

ការបកប្រែសម្រលពីអគ្គបទដើមជាការសាងដែល